

Hrvatski Glasnik

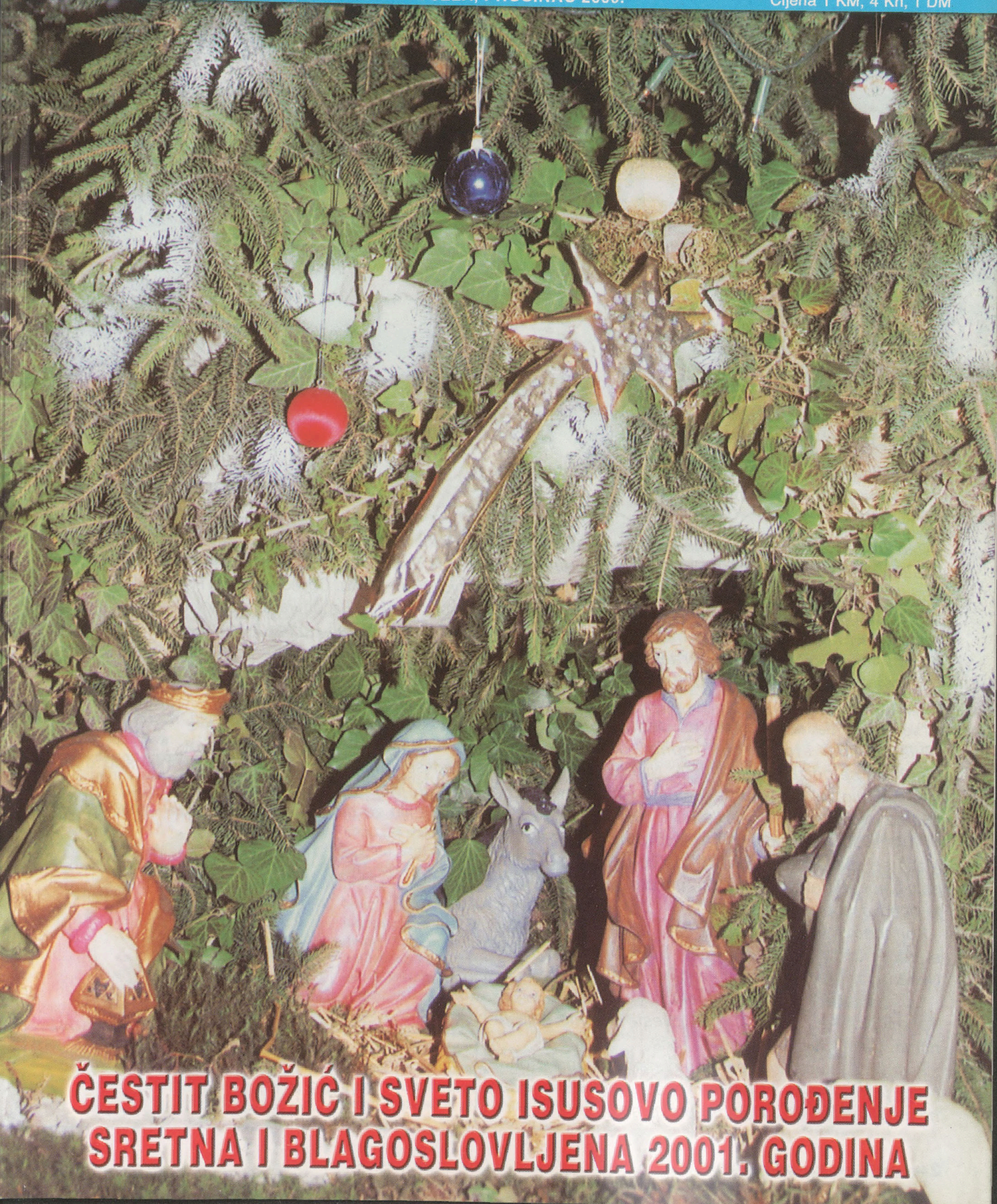
GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA IX

Broj 98

TUZLA, PROSINAC 2000.

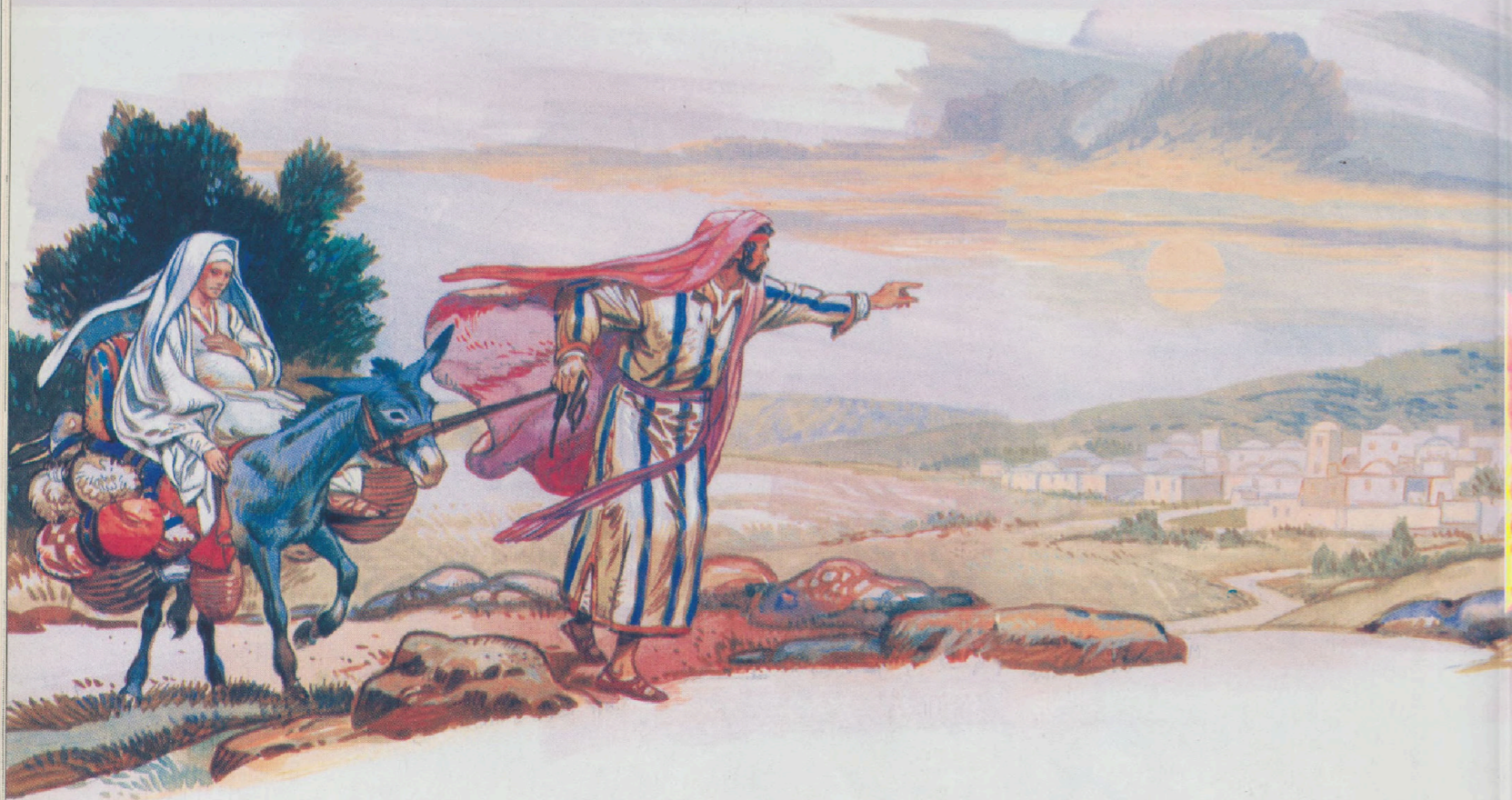
Cijena 1 KM, 4 Kn, 1 DM

**ČESTIT BOŽIĆ I SVETO ISUSOVO POROĐENJE
SRETNNA I BLAGOSLOVLJENA 2001. GODINA**

ISUSOVO ROĐENJE

Evandjelje po Mateju 1,25; po Luki 2, 1-7.

Dan je tek svanuo. Josip je natovario magarca i posadio Mariju između svežanja. I onda krenuše u Betlehem u Judeji.

Rimski car August zapovijedio je da se cijelo pučanstvo mora vratiti u svoje mjesto rođenja. Htio je da vojnici popišu ljude u izraelskim plemenima. Josipova obitelj potjecala je iz Betlehema, tako da je morao otići tamo.

"Volio bih da ne moramo ići danas", reče Josip. "Dijete samo što se nije rodilo". Marija kimnu. Nastojala se održati na magarcu. Nije bilo lako. Dijete je u njoj bilo veliko, tako da je često gubila ravnotežu. "Bit će ovo dug dan", mislila je.

Prolazili su sati. Kad se sunce uzdiglo, postade vruće. Mariji se spavalo. No, znala je da će onda pasti. Zato odlučila hodati neko vrijeme. Ali, uskoro se umori i Josip je ponovo pope na magarca.

Konačno stigoše u Betlehem. Ulice bijahu pune svjetine. Djeca trčahu naokolo. Buka bijaše strašna. Nenadano, Marija osjeti stezanje u truhu.

"Josipe, dijete. Mislim da dolazi."

Josip probljedi. "Moram te odvesti nekamo gdje je mirno, dalje od ove svjetine", reče.

Pođoše od kuće do kuće, hotеći naći slobodnu sobu. Nitko je nije imao. U jednom času Josip viknu: "Zar nema nigdje da se sklonimo preko noći?"

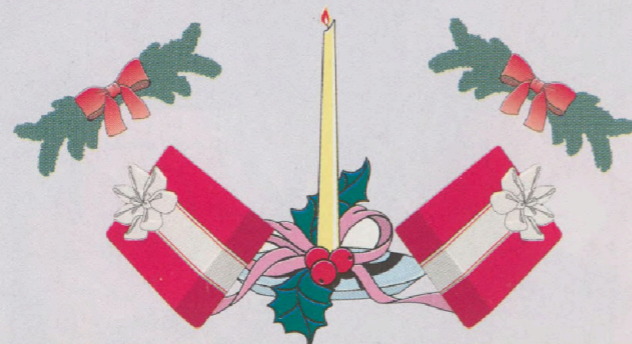
"Pa", reče jedan gostioničar, "možete poći izvan grada. Tamo kraj pašnjaka, ima obronak i jedna spilja. U njoj držim stoku. Odvedi je tamo. Prostri svježeg sijena. Nitko vas neće uznemiravati tamo. Barem je mimo."

Josip mu zahvali i otrča k Mariji. Ona se nasloni na nj i oni pođoše iz grada.

Josipu odlanu kad smjesti Mariju u spilju. Molio se svim srcem da se sve dobro svrši. Bilo mu je teško što će njegova žena roditi dijete u spilji, među životinjama. Ali, nisu imali drugog izbora.

Kad se Marija porodi, Josip uze majušno dijete u naručaj. **Marija reče: "Isus se rodi."**

(Iz Biblije za djecu, prema kazivanju Anne de Graaf)

NASLOVNA STRANA:
BETLEHEMSKE JASLICE U CRKVI
SVETOG PETRA I PAVLA U TUZLI
FOTO: Fra MARTIN ANTUNOVIĆ

TKO SE USUDI NEŠTO NAPISATI ILI REĆI, TOLIKO ĆE IMATI PROTIV SEBE SUDACA, KOLIKO BUDE ČITALACA

Prvi broj Glasnika spreman za tisak

Dragi prijatelji Hrvatskoga glasnika!

Pred vama je 98. broj našega lista. Ovo mu je deveti rođendan. Zanimljiva obljetnica jednog nastojanja, na kraju jubilarne dvijetisućite godine. Prisjetimo se malo toga vremena!

Iza nas je, a i pred nama je vrlo teško VRIJEME, s puno neizvjesnosti. I da nije tako kako je vjerojatno se nikada, ne bi pojavio ovaj list. Upravo ta neizvjesnost nas nekolicinu je natjerala da se i na ovaj način odupremo zlu, koje nas je bilo tako snažno zahvatilo da mu nismo znali kraja. To je onaj nagon za samoodržanjem naroda i pojedinaca u njemu,

koji je, usprkos svim izazovima, smogao snage pokrenuti i ovaj list.

Mi koji smo ga osnivali prisjećamo se rado svega toga. Nije se bilo lako odlučiti na ovakav jedan korak, jer i nas je, uz druge probleme toga vremena, držala ona poznata bolest vrlo škodljivog i pretjeranog perfekcionizma, koja je često zaprekom za ostvarenje mnogih dobrih ideja. Zadnja inspiracija i prigoda da se ipak list pojavi bio je Božić te godine (želio bih samo usput konstatirati kako je Božić ona poticajna iskra i više od toga, stvarno svjetlost u tami ljudske povijesti, pa makar to bilo i u ovakvim sitnim stvarima kao što je pokretanje jednog lista). Nije bilo lako, (na žalost, slična je situacija i s ovim brojem što je pred vama), naći dovoljno suradnika koji će, iz nekog patriotizma i ljubavi prema narodu, trošiti svoje snage i novac kako bi list redovito izlazio. Za to se, s pravom, može reći, da su osnivači ovog lista mnogo toga riskirali, kad su se usudili izaći pred čitatelje. Svjesni smo bili da su ljudi skloni kritizirati ono što sami nisu pokušali učiniti, ako ništa i zbog toga! Jezikoslovac i pisac Juraj Habdelić još daleke 1670. godine u Uvodu u svoj Dictionar, citirajući sv. Jeronima zapisao je: "Qui animum ad scribendum aplicat, vel ad dicendum, tot sibi iudices contra se assumit, quot lectores" (Tko se usudi nešto napisati ili reći, toliko će imati protiv sebe sudaca, koliko bude čitalaca).

Naš je list, uza sve svoje poteškoće i nedostatke (nema profesionalnih novinara, nema dovoljno novca), opravdao rizik kritike i pokazao se kao nenadoknativa potreba.

Danas možemo, s mnogo ponosa, reći, nenadoknativi dio sjećanja na sve bitne životne prilike koje su se događale Hrvatima i drugim narodima na ovom području i šire. I ne samo to: On je usmjeravao i sudjelovao u izgradnji narodnoga bića, pomažući mu u svakom pogledu, posebice u snalaženju u borbi za opstanak na ovim prostorima.

U ovom ćete broju imati priliku pročitati nekoliko zanimljivih tekstova, kako iz prvoga broja našega lista, tako i najnovijih.

Već ste vidjeli u prošlom broju da smo otvorili posebnu rubriku sa naslovom: Izbor iz prethodnih brojeva. Ponovno ćemo objaviti one članke za koje mislimo da su aktualni i interesantni za ponovno čitanje. Ono što je vrijedno pažnje treba češće ponavljati, kako bi se otelo zaboravu i pridonijelo svrsi našega nastojanja, da, ne samo informiramo, nego i zajednički sa vama, otkrivamo istinu, jer nas "samo istina može spasiti" u punom značenju riječi.

Tu je još jedan tekst preuzet iz Revije "Dobri Pastir" 1974., pod naslovom Neobjavljeni apel o nedjeljivosti Bosne i Hercegovine dr. Tugomira Alaupovića, što ga je objavio profesor, publicist i direktor o Bosni 1943. godine iz pera profesora, publiciste i direktora Franjevačke klasične gimnazije u Visokom dr. Rastislav Drlić. Iz toga članka moći ćete vidjeti da se i onda (1943. godine) za Bosnu i Hercegovinu vodila borba kao i danas, ali je bosanska opcija ove zemlje ipak uspijevala pobijediti sve izazove.

Te članke vam želimo posebno preporučiti! **Čestit vam Božić i puno Božjeg blagoslova u Novoj 2001. godini.**

Ravnatelj lista
P. Matanović

INTERVIEW: Razgovaramo sa gospodinom Jadrankom Prlićem, predsjednikom HVO, Hrvatske zajednice Herceg-Bosna

HRVATIMA JE STALO DO BOSNE I HERCEGOVINE

Hrvatima je stalo do Bosne i Hercegovine, jer je oni smatraju svojom državom. Nama nije važno osigurati majoritet jednog naroda, nego želimo da osiguramo puna prava svim narodima koji žive na prostoru Hrvatske zajednice Herceg-Bosna. Smatra, da naše rješenje, osim što predstavlja ključni faktor stabilnosti, jeste jedini način koji uopće može osigurati postojanje Bosne i Hercegovine kao države.

Mostar, prosinac. U razoreni, spaljeni i opljačkani Mostar, stiže se nakon vožnje kroz okolna, oslobođena mjesta, u kojima se osjeća snažan ekonomski ritam. Dojučerašnji gradići, lišeni identiteta, trgovačke i društvene privlačnosti, naglo su postali životna središta, koja po mnogo čemu podsjećaju na mjesta sjeverne Italije. Posušje, Grude i Široki Brijeg predstavljaju mjesta koja su izrasla u trgovačke punktove u kojima je kvalitetna, pa i luksuzna roba, više pravilo nego izuzetak. Gradi se na sve strane, a razgovor koji najčešće čujete vezan je za investiranje u novi posao. Ukratko, u slobodnim dijelovima Herceg-Bosne, život pulsira progresivnim tempom. Takve slike, podcrtavaju kontrast sa ratnom zbiljom Mostara čiju ratnu razglednicu predstavljaju ruševine, zgarista i činjenica da ovaj lijepi i ponosni grad, srpsko-crnogorski agresori, još uvijek drže na meti svog dalekometnog topništva. Između projektila koje sa Podveležja četnici šalju na oslobođeni Mostar, razgovaramo sa gospodinom Jadrankom Prlićem, predsjednikom HVO Hrvatske zajednice Herceg-Bosna.

- Gospodine Prlić, predstavite nam osnovne karakteristike ove hrvatske zajednice.

Hrvatska zajednica obuhvaća prostor općina Hercegovine i Srednje Bosne. Još jasnije, sve hrvatske zajednice u Bosni i Hercegovini su udružene i pripadaju HZ Herceg-Bosna. Što se tiče vojnog dijela, sve postrojbe HVO imaju centralizirano i jedinstveno vojno zapovjedništvo. Znači, svaka postrojba HVO-a na području Bosne i Hercegovine je pod jedinstvenim zapovjedništvom HVO, osim vojnih postrojbi, obuhvaća i cjelinu civilne vlasti i gospodarstva, te zaokruženi finansijski sustav.

Naša osnovna namjera je organizirati život i aktivirati sve resurse na oslobođenom prostoru, a sa ciljem daljeg oslobađanja privremeno zaposjednutog područja. Ovaj je prostor veoma različit po svojim klimatskim, geografskim i drugim karakteristikama, jer obuhvaća i primorske i planinske općine, i razrušene i spaljene predjele, kao i mjesta u kojima se već odvija propulzivna gospodarstvena aktivnost. Teret rata podnose svi građani solidarno. Dakle, nastojimo organizirati cjelokupan život, a rezultate ste mogli i očigledno sagledati. Želim istaći, da smo te rezultate ostvarili oslanjajući se na vlastite potencijale. Da smo se oslonili na Republičku vlast, sigurno ne bismo ostvarili takve domete. Od republičkih vlasti nismo imali ni jedan čaj za naše borbe. Čak su nam i odmagali, jer su svojevremeno podignute optužnice protiv pojedinih članova HVO-a. Kao što je dobro znano, HVO je

prvi stao u obranu Bosne i Hercegovine. Hrvatima je stalo do BiH, jer je smatraju svojom državom, ali pri tome mora biti jasna spoznaja da se radi o državi koja tek nastaje. Nastojanje da se čitava situacija vrati na stanje prije rata je sasvim nenormalna. Pa, zbog te situacije i agresije Srbije i došlo je do oružanih sukoba, ogromnih žrtava i ukupnih traumatičnih situacija cjelokupnog pučanstva BiH.

- Ovdje se često upotrebljava pojam - konstitutivna jedinica. Što precizno podrazumijevate pod tim pojmom?

Bosna i Hercegovina jest država tri konstitutivna naroda, Hrvata, Muslimana i Srba. To je faktor koji smo stalno imali na umu. Svaka država u svijetu koja ima više konstitutivnih naroda, mora biti organizirana kao složena država. Konstitutivne jedinice konstitutivnih naroda u BiH, trebale bi zato imati definirana područja sa visokim stupnjem samouprave i dijelom suvereniteta države Bosne i Hercegovine. Znam da će biti problema u svezi s granicama. Mi smatramo da će to biti administrativne granice koje neće značiti prepreke među ljudima, nego će značiti definiranje jednog budućeg statusa naroda.

- U tom svjetlu što podrazumijevate, konkretno, pod pojmom konstitutivna jedinica Herceg-Bosna.

Konstitutivna jedinica Herceg-Bosna je jedina opcija hrvatskog naroda. Postotak hrvatskoga naroda u strukturi pučanstva Bosne i Hercegovine se rapidno smanjuje. Zbog toga smatramo, da bi bez definiranja hrvatskog teritorija, (mada smatramo da je ukupni teritorij i hrvatski) došlo do svođenja hrvatskog naroda na razinu narodne manjine, što bi za posljedicu imalo gubitak atributa - konstitutivnost. Cijenim da će i ostala dva naroda prihvatiti takvo rješenje. Ne žive u Herceg-Bosni samo Hrvati, nego i Muslimani i Srbi. Naime, nije cilj osigurati majoritet jednog naroda, nego želimo osigurati puna prava svim narodima koji tu žive. Naravno da će postojati i konstitutivna jedinica, recimo u Tuzli, koja će, također, biti u skladu sa svim međunarodnim pravnim regulama. Mislim da ovo rješenje može osigurati stabilnost, a smatram da je to ono rješenje koje uopće može osigurati postojanje Bosne i Hercegovine kao države.

- Mogu li gospodarstveni resursi alimentirati ovakvo organizaciono rješenje?

Zar bi bila drugačija situacija da je Bosna i Hercegovina unitarna država? Gospodarstveni resursi se ne nalaze na kolcima da bi se mogli preseliti. Dakle, ne vidim neku izravnu vezu između resursa i budućeg organizacionog rješenja.

- Konkretno, posjeduje li Herceg-Bosna privredne resurse koji mogu osigurati funkcionalnost organizacionog rješenja?

Sasvim sigurno, u ratnim uvjetima ne može to nitko. Društveni produkt je značajno smanjen u cijeloj Bosni i Hercegovini, pa tako i u Herceg-Bosni. Ali mi odgovorno cijenimo, da Herceg-Bosna može funkcionirati kao autonomna jedinica, zadovoljavati sve državne potrebe, imati fiskus, školstvo, zdravstvo, gospodarstvo, policiju, itd. Vi znate da agresor tuče Travnik, Mostar, Bugojno. Dakle, tri najveća centra Herceg-Bosne su pod izravnim udarom okupatorske vojske. Cijenim da Herceg-Bosna u uvjetima brzog prestanka rata ima sve preduvjete za brz i uspješan razvoj, te povratak na razinu društvenoga produkta prije rata, a onda i dinamično kretanje naprijed. Pogotovo u Zapadnoj Hercegovini su u tijeku značajni investicioni zahvati. Mogu reći da se trenutno više gradi nego prije rata. To je zbog toga, što je ovaj narod opredijeljen da živi na ovom prostoru i upravo tu razvija svoju gospodarstvenu aktivnost. Bitni resursi kojima raspolažu ovi prostori jesu ljudi koji tu žive, i koji će sigurno naći najbolji način za vlastitu i budućnost svih.

- Putujući Herceg-Bosnom primijetili smo polet ljudi. Široki Brijeg na primjer, predstavlja sliku progresivnog napretka. Ekonomski izgleda daleko privlačnije, nego prije rata.

Ukupna organizacija HZ Herceg-Bosna podrazumijeva i vođenje jedne makroekonomske politike. Pri tome treba imati u vidu da je sada veoma teško voditi takvu politiku, jer nemamo instrumenata za njeno provođenje. Ipak, mi smo poduzeli

sve što je u našoj moći, da se oslobode godinama sputavane inicijative ljudi i da maksimalno dođe do izražaja individualna kreativnost. Vidite, primjetna su očita poboljšanja, iako je rat. Možete onda zamisliti kako će sve izgledati poslije rata.

- Informacije koje stižu sa bojišta, duž 400 kilometarske linije bojišnice, svjedoče o daljnjem vojnom napredovanju. Recite nam osnovne karakteristike sadašnjeg položaja postrojbi HVO-a.

Svakako dominantne točke su na bojištima HVO-a u Posavini, Orašju, Usori. Ne želim isticati samo HVO, jer ti se položaji drže zajedno s Armijom BiH.

Vruća crta bojišnice su u srednjoj Bosni, Maglaju, Bugojnu, Travniku. Čitava duga i teška crta Livno-Duvno, predstavlja središte borbi koje već traju osam mjeseci. Od Ravnog do Konjica, bojišnica je jako duga sa iscrpljujućim borbama i s do sada značajnim gubicima i utrošenim resursima. Međutim, mi sada imamo tako ustrojene postrojbe HVO-a da su one spremne, ne samo, očuvati crte obrane, nego i izvoditi značajne ofenzivne akcije po načelima suvremeno vođenog rata. Mi smo stvorili jednu respektabilnu vojsku koja je u stanju u potpunosti garantirati sigurnost ljudi na ovim prostorima.

- Bilo je dosta kontroverzi oko sukoba pripadnika HVO-a i Oružanih snaga. Molim komentar iz prve ruke.

Kontroverzi nema. Njih su stvarali oni kojima to odgovara. Sukobe u Srednjoj Bosni izazvao je dio zapovjednika Armije BiH koji su jugoslavenski orijentirani. Sva dešavanja pokazuju da smo mi bili apsolutno u pravu, kada smo ustvrdili da se tu radi o djelatnosti elemenata KOS-a. Prvenstveno se to odnosi na jedan dio bivših oficira, bivše JNA, koji djeluju u Armiji BiH. I ova najnovija uhićenja koja su se desila od strane Armije BiH, pokazuju da je HVO bio u pravu kada je rekao da se radi o vojnom puču, i kada je tvrdio da se radi o iskonsultiranim sukobima.

- Mislite na aktualnu aferu sa Divjakom.

Ne samo sa Divjakom, jer on nije ključni čovjek. Jedan značajan broj ljudi je uključen u sve to. Imamo sve elemente, a imali smo ih i ranije, pa ćemo u dogledno vrijeme priopćiti dokaze. Mi nipošto ne želimo ugroziti našu zajedničku borbu i suradnju s muslimanskim narodom. Mnoge stvari se pogrešno tumače. Želi se stvoriti jedan animozitet, pa čak i poistovjećivanje sa srpskim narodom, što je apsolutno neprimjereno.

- U razgovoru sa običnim borcima i časnicima na pitanje o suradnji Muslimana i Hrvata dobili smo uvjerenja o dobrim odnosima. Kakvo je vaše mišljenje?

Kada je riječ o suradnji ljudi, dakle, Muslimana i Hrvata smatram da tu nema problema. Problemi se javljaju u vrhu. Jedna sintagma, ocrtava odnose između Hrvata i Muslimana - vojni saveznici jesu politički protivnici u jednom dijelu vodstva, pogotovo SDA. Mi rješavamo te probleme. Recimo, Sveučilište u Mostaru imat će određenu zastupljenost muslimanskih kadrova, a u jednom dijelu općina vlast je organizirana uz razmjernu zastupljenost pripadnika obaju naroda. Ne želim da bilo kome dijelim packe, ali ključni problem sadržan je u nekompetentnosti nekih ljudi u vrhu. Njihova nekompetentnost, njihovo laičko i volontarističko bavljenje vlašću, donosi i probleme koji se kasnije moraju mukotrпно i uz dosta truda rješavati.

Jadranka MARKOVIĆ

Željko Pešić, predsjednik HVO Hrvatske zajednice Soli

ČEKAJUĆI TREĆI NAROD...

Političko višestranačje je, u neku ruku, otvorilo i slobodnu konkurenciju sposobnih i manje sposobnih, a ambicioznih ljudi opredijeljenih da se bave vođenjem jasnih poslova, politike. Jednomyje i famozna društveno-politička i moralna podobnost ustupile su mjesto sposobnim i prodornim iza kojih ne stoji nikakav partijski aparat. Naprotiv, osobna inicijativa, prodornost, pamet, naobrazba, smisao za organizaciju i druge sposobnosti izbacile su i prvu generaciju političara suvremenog kova. Jedan od njih je i gospodin Željko Pešić, predsjednik HVO Hrvatske zajednice Soli, inače, po vokaciji pravnik.

Gospodina Pešića pitamo na početku prigodnog, a nikako polemičkog razgovora da nam kaže kako se desilo da kasni formiranje HVO-a u tuzlanskoj regiji.

U početku je HVO Tuzla funkcionirao kao HVO-a sjeveroistočne Bosne na čelu sa gospodinom Perom Vasiljem koji je bio i predsjednik HDZ Tuzla. I koliko je kasnio otpor Tuzle prema agresoru, toliko je kasnilo i stvaranje HVO regije. Dakle, HVO je bio u specifičnim uvjetima u kojima je bila i Tuzla sve do 15. svibnja kada su je drugi osuđivali da kolaborira sa JNA, kaže Pešić.

- To znači da se HVO ponašao shodno uvjetima okruženja?

Upravo tako. Tuzlaci su bili primorani misliti dva koraka unaprijed, a raditi korak unazad, što se pokazalo ispravnim, s obzirom koje snage danas ima 2. korpus. Brzo stasanje 115. brigade HVO Zrinski i njena suradnja sa postrojbama 2. korpusa, smatram da će igrati najvažniju ulogu u probijanju koridora u Posavini.

- Znači li to da postoji jedinstvo Armije i postrojbi HVO?

Na ovom prostoru to jedinstvo nikad nije dovedeno u pitanje. Nakon dogovora političkih predstavnika muslimanskoga i hrvatskog naroda stvoreno je potpuno vojno jedinstvo na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine koje je uvjet za slobodu i opstojnost oba naroda u Republici Bosni i Hercegovini.

- No, da li u tome dogovoru ima mjesta i za Srbe?

Muslimanski i hrvatski narod su se na državnom referendumu nedvosmisleno i sasvim jasno opredijelili za suverenu, samostalnu i teritorijalno cjelovitu Bosnu i Hercegovinu bez promjene vanjskih granica. Treći konstitutivni narod tada nije bio uz njih. Što prije treći narod shvati da ne može biti

sluga velikosrpske hegemonije, da ne smije biti marioneta Beograda na ovim prostorima, doći će do relevantnih pregovora i sa predstavnicima srpskog naroda koji će zastupati njegovo konstitutivno pravo u BiH, u smislu da sva tri naroda imaju jednako pravo na BiH i u BiH.

- Na koji dio srpskog naroda se misli: na četnike ili one druge?

Imajući u vidu iskustvo iz Hrvatske i njihov zakon o abolaciji vjerojatno će doći do dijaloga sa predstavnicima srpskoga naroda koji neće biti proglašeni ratnim zločincima. Analogno tomu, i u BiH se neće razgovarati sa ratnim zločincima, ali će oni Srbi koji nisu ratne zločine počinili imati isto pravo u BiH i na BiH kao druga dva naroda.

- Korijeni velikosrpskih političkih opcija u svezi s BiH su duboki, zločini koje čine teški...

Mitologizirani vlastitom nacionalnom svijesću i nacionalnim identitetom iz udžbenika koji se nalaze na đubrištu povijesti, velikosrbi su stvarali mitove o sebi. Ta mitologizirana svijest je podloga istovjetne politike koja se pretvorila u agresiju na druge narode. A pijuni agresora moraju shvatiti da to što čine ne čine u ime i za srpski narod u BiH, nego su eksponenti politike koja je na prostoru BiH doživjela potpuni slom.

Ako se zna da je vršeno sukcesivno naseljavanje srpskoga naroda na područje Bosanske Krajine od 1928. godine na čelu sa tadašnjim Kulturnim klubom i njegovim predstavnikom Slobodanom Jovanovićem koji su morali provoditi kraljeve političke odluke, a sve u cilju da se uništi bošnjakluk i frankovluk, što znači da se unište Hrvati i u to vrijeme Bosanci islamske vjere, te da Banjaluka po kraljevoj zapovijesti postane predgrađe Beograda, onda je jasno o kojoj je politici riječ.

- Vratimo se na HVO. Pojasnite neupućenima što je njegova osnovna značajka?

HVO Herceg-Bosne ustanovljen je, prije svega, kao organizirani oblik otpora hrvatskog naroda prema agresiji na državu za koju su se jasno deklarirali Hrvati kao konstitutivni narod. Herceg-Bosna i njena teritorijalna cjelovitost organizirana je kao privremena izvršna vlast do okončanja rata u BiH. To pokazuje konzistentnost hrvatske politike. Ona se realizira u politici HDZ, nju je iskazao na referendumu hrvatski narod, a tu politiku brani HVO.

- Što će biti sa HVO nakon rata?

Kad se postigne konačni dogovor u smislu uređenja BiH riješit će se i pitanje HVO-a. Prestrukturiranje njegovih postrojbi u Armiju BiH, u svakom slučaju, će zahtijevati proporcionalnu zastupljenost Hrvata u odnosu na druga dva naroda u BiH.

Na kraju ovoga, rekao bih promotivnog razgovora za prvi broj našeg "HRVATSKOG GLASNIKA", koristim se prilikom da svim ljudima dobre volje čestitam Božićne blagdane, a braniteljima BiH, ma gdje bili, sretnu i slobodnu 1993. godinu, kazao je, među ostalim, za "Hrvatski Glasnik", Željko Pešić, predsjednik HVO-a, Hrvatske zajednice Soli.

EKREM AVDIĆ

Ima ljudi čija shvaćanja nikada ne zastarijevaju. Profesor, Tuzlanske gimnazije, političar i publicist, književnik T. Alaupović jedan je od njih. Koliko god se njegov stav u nekim dijelovima čini neutemeljen, u većem dijelu on je trajno aktualan.

Dr. Rastislav Drljić

NEOBJAVLJENI APEL TUGOMIRA ALAUPOVIĆA IZ 1943. O NEDJELJIVOSTI BiH

"Hvala Vam s obje strane i na slatkim riječima, zamannim obećanjima, zlatnim porukama i slavopojima. Bile su kod starih Grka neke morske vile. One su toliko voljele čovjeka, da bi ga od puste ljubavi i dragosti grleći i ljubeći zadavile, kad bi ga se dočepale. Griješili, ljuto smo griješili mi u Bosni i Hercegovini. Ne griješimo više, da barem svojim mladima udarimo osnove i temelje za sretnije dane i za sretniju i pametniju budućnost, buduće zajedničke države. Razmislite i promislite!"

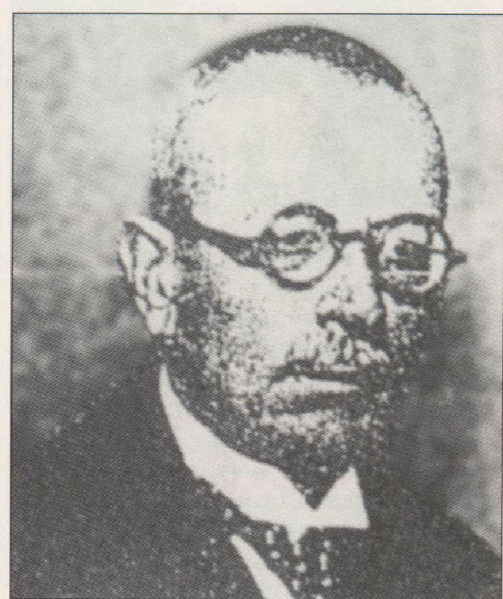
(...) Alaupović se zalaže za očuvanje integralne povijesne cjeline Bosne i Hercegovine sa svim njezinim nacionalnim i kulturnim osobitostima. Napominjemo, da je već godine 1939., kada je nastalo pitanje dijeljenja Herceg-Bosne, a u vezi sa problemom osnivanja i diobe banovina, zaslužni dru T. Alaupović, kao umirovljeniku, i svom prijatelju, sličan apel, da bezuslovno treba da se poradi na tome, da se Herceg-Bosna nikako ne cijepa nego da ostane nedjeljiva. Uz ostalo, fra J. Markušić, u tom pismu piše dru. T. Alaupoviću:

"Ustani, i ne daj da se dijeli Bosna, u ostalo se slabo razumijem - nije ni Hrvat, ni Srbin, i Sloven koji dopusti da se krti Zemlja Bosna. Ona cjelokupna jedini je pouzdani vezioc rukoveti koji su bogom određene da budu jedna državna cjelina, jedan snop. Koja rukovet ispane, nju ne kupi kućna čeljad, jer je to uvijek firaunska nafaka. Kud se inače, pa po strašnoj našoj ne daj Bože sudbini, Bosna razdjeli, tuda će udariti pukotina cjeline, kao šeper posred kuće i ognjišta. I na koncu konca ako nas razdijele, bit će opet: udri Jovo nanovo, jer je to narod čija je duša dijelom isprepletana, a dijelom u zemlju zakopana. Nije ovo grčka Smirna".

POVIJESNA NEDJELJIVOST BiH

U uvodu svoga prijedloga namijenjenoga borcima NOB-e god. 1943. dr. T. Alaupović o povijesnoj nedjeljivosti Bosne i Hercegovine piše slično Markušiću:

"Jednokrvoju braći u Bosni i Hercegovini. Dobrim ljudima i Bošnjanima. - Od Kulina bana i njegovih dobrih dana, duga je, mućna i teška prošlost ovog našeg nesretnog zavičaja, naše Bosne i Hercegovine. Prolazile, i krvarile se vojske, morile kuge i glad, rasipao se narod,

ostavljao djedovske domove i pragove. Mućile nas i trle vjerske borbe i smetnje svake ruke. Ali da ćemo doživjeti još i danas ovakva strašna i krvava vremena, da će potocima prolijevati bratska krv, paliti i razvaljivati sela i gradove, raznositi i ništiti ono malo blaga, što tuđinske ruke nisu stigle da odnesu - to nije ni najbolesnija ni najotrovnija fantazija zamisliti mogla, da će se dogoditi. A dogodilo se je i događa se.

Pa zar nije dužnost svakoga neokaljanoga brata i sugrađanina našega, da dobro promisli i razmisli, šta još skora budućnost nosi nama, djeci i unucima našim, zemlji i rođenoj grudi našoj. Ona je danas razapeta na dvije strane. Otimaju se gospoda političari, nacionalne imperijaliste i sičardžije, koja li će rijeka ili potok, dolina ili planina da nas rascjepi na dva komada i kamo će zapasti veći dio, kada se već ne mogu složiti - kao ono rimski vojnici za haljinu Isusovu - da bace kocku i ona da odredi, čija li je ta nesretna Bosna i Hercegovina u svojoj crmini i u svojim od vjekova utvrđenim granicama. U fantastičnom nacionalnom zanosu i lažnoj vatri, ne vide i ne razumiju da Bosna i Hercegovina - već u vitalnom interesu jedne i druge strane - treba i mora ostati jedno i cjelovita u svojim historijskim i dugim godinama utvrđenim granicama, bilo kakvo državno ili političko uređenje 'nove i preporođene Jugoslavije' sa istim pravima i dužnostima kao i ostale države, političke i administrativne jedinice".

KULTURNI I VJERSKI UTJECAJI U BiH

O kulturnim i vjerskim utjecajima u Herceg-Bosni kroz stoljeća, u svom apelu dr. T. Alaupović piše:

"Okružena visokim planinama, s dosta uskim ravnica i poljima, nije u Bosni prevladavao ni istočni ni zapadni utjecaj. Tu su se sudarali i slabili, ali se tim jače i čišće održalo staro kršćanstvo i makar i mutne tradicije iz vremena Ćirila i Metodija. To je tzv. bosanska crkva s blizu narodnim jezikom u crkvenim knjigama. Slabo je bilo znanje latinskog i grčkog jezika. Pismo je bilo tzv. bosanska ćirilica. Njom su bile pisane sve vladarske povelje i isprave. To se je pismo grčevito čuvalo i održavalo se kao obiteljsko sve do naših vremena. U tom su pismu štampane i prve knjige bogoljubne, njime su vođene matične knjige sve do prvih decenija 19. vijeka. Franjevački starješina fra Luka Karadžić u ime svoje i svoga definitorija zabranjuje pisati latinskim slovima, pa ni u privatnoj upotrebi. Koliko su naši sati odmakli od onih, koji latinicu drže isključivo hrvatskim, a ćirilicu srpskim pismom, držeći jedno hrvatskim, a drugo srpskim obilježjem, pa jedno pismo nemilice gone sa svoga praga. Kod nas u Bosni nije vladala ta bolest. Nije nam ni jedno pismo oči bolo, a nažalost, više od šezdeset procenata našeg svijeta nije znalo, a ne zna ni danas ni jedno ni drugo, dok je nekada -to riječima fra Stjepana Margetića, bosanskooga pisca, gotovo svako čobanče štiti znalo".

BiH - ZAJEDNICA ŽIVOTA

O osjećaju zajednice života, običaja, osjećaja jedne povijesne zajednice u Bosni i Hercegovini kroz stoljeća, dr. T. Alaupović piše u poruci borcima NOB-e god. 1943., kad su okupatori i njihovi pomagači nastojali da razdijele Herceg-Bosnu:

"Sve do druge polovine 15. vijeka ostade svoja i samostalna kraljevina Bosna kao centralna oblast. Njezina prirodna i narodna prava kuša u krvi utopiti u polovini 19. vijeka carski serasker Omer-Paša Latas, rođen Ličanin, sve gotovo do tih vremena ostaje Bosna bez nacionalnog imena i karaktera. Bošnjani se zovu samo Bošnjani, dobri ljudi i Bošnjani. Nacionalne svijesti hrvatske ili srpske nema. Kralj je bosanski, crkva je bosanska. I posljednji kralj nosi naslov: Kralj Srbijem, Bosni, Primorju, Humanskoj zemlji, Hrvatom. Centralni položaj Bosne i Hercegovine bio je kao stvoren da ne bude jabuka razdora između srpskoga i hrvatskog imena, nego da se na teritoriju hrvatsko-srpskom bude kopča i veza između Hrvata i Srba, da izmiri i pomiri Istok i Zapad. I da ne bijaše nametnute vjerske borbe, pohlepe i silovitosti plemstva i vlastele, i da nije susjedna kraljevina Ugarska neposredno rovala i kopala, nastojeći svim

silama ovladati Bosnom i Hercegovinom, ne bi Bosna onako "šapatom pala" u turske ruke, izmorena i izranjena, i Bog zna, kako bi se i kojim bi se putem odvijala sudbina tih naših pokrajina na slavenskom jugu".

"Ako se državno pravo veže za nekadašnje državne granice, onda se je bosanska kraljevina širila najprostranije po zemljama hrvatskim i srpskim. Nama ne pada ni na um neko državno pravo bosansko, a još manje da prekidamo sa svojom braćom i susjedima. Mi tražimo jedino i samo da nas ne komadaju, jer želimo iskreno, da kao centralna vlast vršimo i u novim i budućim vremenima spajanje, izmirenje i da se otvore široki putovi velikoj zajedničkoj državnoj misli i osjećanju jedinstva, sloge i bratstva. Jedino tako moći će se očuvati naši mladi svih onih teških i krvavih dana, muka i patnji koje su naša sela i građani trpjeli u prošlosti i kojima smo čemerni svjedoci dan danas. Te putove prosijecali su svi naši veliki umovi davne i nedavne prošlosti. Bosna se tome zavjetu sigurno nikada iznevjeriti neće. Federativna Jugoslavija, a ona je na pomolu, može postojati samo iz saveza jugoslavenskih pokrajina u svojim prošlošću utvrđenim granicama. Tako su se ujedinjavale sjeverno-američke države i švicarski kantoni. Nitko nije ni pomišljao da se ozbiljnije dira u njihove granice. Cijepanjem i raskidanjem kojegod historijske pokrajine same će nanovo oživjeti i iz dana u dan jačati opasni crv, koji i dosada bio je uzrok smetnjama unutarnjega mira, a time nagrizao i podgrizao opstanak čitave državne cjeline".

Dr. T. Alaupović završava svoj apel borcima god. 1943. Zagreba slijedećim riječima:

"Hvala Vam s obje strane i na slatkim riječima, zamannim obećanjima, zlatnim porukama i slavopojima. Bile su kod starih Grka neke morske vile. One su toliko voljele čovjeka, da bi ga od puste ljubavi i dragosti grleći i ljubeći zadavile, kad bi ga se dočepale. Griješili, ljuto smo griješili mi u Bosni i Hercegovini. Ne griješimo više, da barem svojim mladima udarimo osnove i temelje za sretnije dane i za sretniju i pametniju budućnost, buduće zajedničke države. Razmislite i promislite!"

Ova poruka dra T. Alaupovića borcima NOB-e iz god. 1943., u najodlučnijim danima odluka i stvaranja nove Jugoslavije o nedjeljivosti Herceg-Bosne, te očuvanja bosansko-hercegovačke posebnosti, po svojoj koncepciji, a u koincidenciji sa zaključcima II. zasjedanja AVNOJ-a u Jajcu, bila je vrijedna, nadam se, objavljivanja.

**DOBRI PASTIR
SARAJEVO 1974.
(GODINA XXIV., SVEZAK I-IV.)**

VELIKE IDEJE I ZASTUPLJUJUĆI RAD (Nastavak iz prošlog broja)

Dvije stvari ispunjavaju dušu uvijek novim i sve većim udivljenjem i strahopoštovanjem, što se više i ustrajnije razmišljanje bavi njima: ZVJEZDANO NEBO NADA MNOM I MORALNI ZAKON U MENI.

I. Kant

Ličnosti naših ljudi, državljana BH, imaju pored realno psihološke i svoju uzvišeniju stranu. Jer svaki čovjek ima svoj život i svoj način života, svoju ličnost, svoje sklonosti, svoje vrline i mane, svaki čovjek ima svoj životni put, a možda i svoju životnu sudbinu. Kinezi s Istoka bi i ovdje vjerojatno opet govorili o "cvatu tisuća cvjetova". Kada bismo se mogli bar malo približiti ili približavati toj osobnosti ljudskih lica u našoj svakodnevici, naš život bi onda bio više prožet širinom i razumijevanjem, poštovanjem i sklonošću/ljubavlju spram čovjeka, radoznalošću i većom motivacijom.

Sama ta misao o beskrajnu ljudskih lica/ličnosti je skoro jedna poetska misao koja kao da poziva ili nagoni na niz drugih sličnih, ali nešto po sadržaju i značenju težih misli.

Odmah na početku, na žalost, potrebno je da kada se bavimo ovakvim mislima o BESKRAJU, dotaknuti "najneugodnije od svih neugodnih stvari" i "najnužnije od svih nužnih stvari našeg života" - smrti. Nju nijedna ozbiljna misao, ako hoće biti stvarna kao kardinalnu činjenicu našeg života, ne može i ne treba zaobići. Našoj slici ljudskih lica kao "kineskih cvjetova", sada u svjetlu ove osobne činjenice, možemo dodati još nešto maštovitosti i beskrajja, što bar malo veseli, jer ta teška nepremostiva Sjena koju On baca na nas, naše živote čini suviše malim i nestvarnim.

Slično smrti, ali istovremeno i na način sasvim suprotan njoj, našim životnim sudbinama sasvim osobeno značenje, također, daje naročit fenomen - starost. Pod tim mislim na strasna nastojanja svakoga od nas, nastojanja na kojima smo izgleda sazdana, na strast koja naš život - usprkos smrti! - čini, neizrecivo mnogo stvarnim, baš kao da će On vječno trajati i kao da je on taj jedan jedini koji postoji i niti jedan drugi život pored nas. Odnosno - jednostavnije - mislim na naša svakodnevna strasna nastojanja oko pukog preživljavanja ili na naša strasna nastojanja za produženjem života kroz potomke, i tome slično. (Transponirana ova strast se, također javlja kao strast za radom (marljivost), slikanjem, hobijem, i sl.).

Konačno u toj ljepoti beskrajja raznovrsnosti ljudskih lica, njihovih ličnosti, čovjek ne može, a da se ne pita o Stvoritelju, o postanku svega toga svesremenoga bogatstva, a time i o moralu. Promatramo li to iz makro-perspektive raznovrsnosti naših ličnosti kao bogatstvo koje nam je Bog dao, nužno zanemarujemo mikro perspektivu svakog čovjeka koji, pak, uvijek treba djelovati prema osobnoj moralnoj odgovornosti, tj. moralnom zakonu. Ali u ovom zakonu se mikro i makro perspektive poklapaju kao u zakonu cjelokupne stvarnosti, a tajna ljudskoga života se onda otkriva u dobrom djelovanju i, podržani od Boga, u LJUBAVI prema čovjeku.

OSAKAĆENE LIČNOSTI

Ali ovakav zapis o ličnostima našeg naroda kao posebnoj vrijednosti, naš narod jedva da može

razumjeti. On naprosto ne razumije ovakav učeni jezik o ozbiljnim stvarima. Ali, sve ovo on u velikoj mjeri razumije na svoj osoben način kroz tradiciju, običaje, životne navike i vjeru svog naroda. U tome je i njegova toliko često hvaljena mudrost. Međutim, ovakva znanja naroda "pate" od jednog značajnog nedostatka, a taj je, da ono nije podignuto na razinu racionalnog i pojmovnog znanja, dakle, na razinu općeg znanja. Jezik našeg naroda suviše je opterećen tradicijom, običajima, arhaizmima, lokalizmima, žargonima i drugim sličnim jezičnim oblicima. Oni su mu postali objektivna prepreka da se djelotvorno uključi u politički, organizacijski i institucionalni život BH i tako radi na stvaranju pozitivne političke klime, a time i mogućnosti za pozitivan, utemeljen i objektivno razvojni.

Osim toga, naš narod kronično pati od nedostatka obrazovanja, a i to što ga dobije, to je loše obrazovanje. Tome je najviše tako zbog sustavnih propusta u organizaciji društva i posebice obrazovanja, nerazumijevanja vrijednosti obrazovanja u praksi uopće, te, nemara. Tako je sve u našem obrazovanju onda prepušteno pojedinačnoj inicijativi ili entuzijazmu, i sa strane profesora i sa strane učenika.

Na kraju, glavni razlog teškoća u recepciji ovakvog pisanja o dostojanstvu ličnosti građana BH, nalazi se u tome što je nepovoljna društvena stvarnost njihovu ličnost na određeni način "osakatila". Osakatila ju je kroz težak i dug radni vijek na poslovima koji zatupljuju čovjeka, odnosno, kroz njegovu posljednju, strasnu i upornu borbu za puko preživljavanje.

Čitav životni i radni vijek, osim razdoblja mladosti, prošao im je na takav način bez prirodnog optimizma i poleta spram životnih mogućnosti - jer tih pravih mogućnosti u našim uvjetima za njih više nije ni bilo, nakon što se je dobilo zaposlenje i steklo obitelj. U svačijoj mladosti je bilo - prema općem slaganju - takve životne radosti i poleta spram životnih mogućnosti, kada je život imao svoju neponovljivu puninu i kada su životne mogućnosti pred nama bile tako otvorene, da je izgledalo kako je potrebno da čovjek samo ispruži ruku pa da ih ostvari! Ali nakon zapošljavanja i stjecanja obitelji, sve životne mogućnosti počinju blijedjeti. Jedino svjetlo tada za roditelje postaju njihova djeca - a roditelji za djecu opterećenje, jer od njih previše očekuju - sluteći i zebući istovremeno od mogućnosti, da se s djecom kada odrastu ne dogodi isto što i s njima. (Drugi društveni kontakti, kontakti s familijom, slobodno vrijeme i sl., ... jedva su vrijedni spomena, jer su isuviše određeni tom osnovnom produkcijom kroz rad.)

Na Zapadu, međutim, ljudi "ne sahranjuju" sebe nakon uposlenja i stjecanja obitelji. Tamo radna mjesta nisu statična, postoje velike mogućnosti napredovanja, usavršavanja, prekvalificiranja, ali uvijek veliki ostaje i rad. Životne mogućnosti roditelja isto tako nisu zaustavljene nego se, uz puni razvoj djece u svojim mogućnostima, dalje razvijaju i roditelji.

(Nastavit će se)
Romeo KNEŽEVIĆ

ZASTUPNIČKO-MOBITELSKJE KONZULTACIJE

U Prošlom broju "HRVATSKOG GLASNIKA", a u rubričici "Krivo ogledalo", obećao sam da ću pokušati premlatiti Iliju JURISIĆA, predsjednika Općinskog vijeća Tuzla i Ivu DIVKOVIĆA, predsjednika Općinskog odbora SDP-a Tuzla. Cilj premlaćivanja je bio taj da dotični drugovi uposle jednog ili dva tjelohranitelja, a da od njih, prije ili poslije premlaćivanja, recept prepisu i drugi političari i time ublaže sveopću neuposlenost.

I još nešto, njima dvojici kao takvima nisu ni potrebni tjelohranitelji.

Početkom prosinca pitao me jedan znanac zašto traje, kako je uočio, neka vrsta političko-stranačkog zatišja, izuzev u Demokratskoj stranci umirovljenika **Alojza KNEZOVIĆA** u kojoj je došlo do raskola.

Njemu i čitateljima na spomenuto pitanje odgovaram: "U strankama koje su preskočile parlamentarni prag trajale su i traju borbe za ministarske fotelje, a u međustranačkim pregovorima analizirane su i apotekarskim vagama vagane brojne kalkulacije o potencijalnim alijansama i koalicijama".

U biti, zabavili se političari i zastupnici svojim karijerama i interesima, a to im je uvijek bilo i biti će bitnije od interesa, želja i potreba njihovih birača.

Gospodinu **Alojzu KNEZOVIĆU**, lideru Demokratske stranke penzionera BiH, članovi su, navodno, prigovorili da je na minulim općim izborima glasovao za HDZ.

Gospon Knezović je taj prigovor okarakterizirao nacionalizmom svojih stranačkih kolega.

Nije mi jasno zašto bi netko bio nacionalista ako je glasovao za Hrvatsku demokratsku zajednicu. Očekujem da mi to do zaključena narednog broja pojašni cijenjeni Knezović, naravno, ako pročita ovu poruku ili mu je netko drugi priopći.

Glavni i odgovorni urednik - glodur "HRVATSKOG GLASNIKA" i nositelj još brojnih volonterskih, ali i honorarnih dužnosti, gospodin **Juraj NOVOSEL**, duhom najmladi umirovljenik kojega poznajem, prigovorio mi je prije pisanja ovoga izdanja "krivoga ogledala", da je očekivao dulje tekstove, odnosno više p(ri)ozivki.

Ukoliko prihvati ovu ponudu, ispunjavam mu očekivanja bar u Božićnom broju, a na isteku 2000-te godine. I javno ga pitam - hoće li kakav honorarčić biti spram dužine, odrezan od čibuka ili samo čestitka i tapšanje po ramenu.

U organizaciji Društva "Hrvatski dom" Tuzla, svečano i dostojanstveno je obilježen 4. prosinca - sveta Barbara, zaštitnica rudara, što je inače Dan rudara u zemljama zapadne Europe.

Hoće li kada u Bosni i Hercegovini ovaj blagdan i datum biti prihvaćen kao Dan rudara, vrijeme će pokazati. Međutim, bez ikakve

dvojbe, čekanja na povijesno-vremensku distancu i političko-stranačko-međunarodna usuglašavanja, tvrdim da nam je potreban mnogo veći broj zaštitnica i zaštitnika, nego što ih imamo.

Uzrok toj potrebi je sveopća besparica, kokozluk svake vrste, brojne mržnje, animoziteti svih vrsta, amoralnost.!

Gospodin, a može i drug **Rafo JOZIĆ**, jedan od poznatijih, iskusnijih, prodornijih itd. i sl. članova SDP-a nije nikada gostovao u "krivom ogledalu". Ako se pitam zašto je to tako, priznajem da ni sam ne znam. Vjerojatno zato što nikada nisam saznao da je što zabrljao ili napravio kakav biser.

Uporno nastojeći da ga pod svaku cijenu "uguram" u ovu rubričicu, a i da udovoljim gloduru, nešto sam skontao: Sasvim je sigurno da je R. J. nekome kriv što je živ! Drugima što je član SDP-a! Trećima što nije član HDZ-a! Svima zajedno što ima titulu inženjera, kažu, pred kojim je karijera.

Ako mu za karijeru nije kasno? P. S. Druže-gospodine, gospodine-druže Rafo javite se i odgovorite na pitanje - je li kasno?

U skupštinskim foteljama Tuzlanskog kantona, ispred HDZ-a će u naredne dvije godine sjediti gospodin **Pejo BANOVIĆ**, kao jedini zastupnik ove stranke ili partije. Ovo "ili" stoji zbog toga što zajednica, po mojim spoznajama nije ni stranka, a ni partija.

Ova nejasnoća mi nije povod za ispisivanje ovog dijela "krivudavog ogledalca", nego nešto sasvim konkretnije i praktičnije. Naime, pravo i krivo (o)gledajući, nije mi jasno s kime će se gospodin Banović konzultirati, kada neka od sjednica bude prekinuta, pa klubovi zastupnika, brojnih stranka (SDP, SDA, stranka za BiH), budu analizirali sporne situacije i usuglašavali stavove.

Istina, postoji mogućnost mobitelskih komunikacija, ali mi opet ostaje nejasno koga će zvati: **Ivu ANDRIĆA-LUŽANSKOG**, ex. prezidenta Županijskog odbora HDZ-a Soli, zatim predsjednika i dopredsjednika Federacije BiH, **Miju KREŠIĆA**, aktualnog predsjednika ZO HDZ-a Soli ili izravno gospodina **Antu JELAVIĆA**, predsjednika HDZ-a BiH i člana Predsjedništva domovine nam Bosne i Hercegovine.

Naravno, ako je Ante, što kaže pjesma, iako je lip i njegov tip.

Prošli broj "HRVATSKOGA GLASNIKA" objavio je tekst pod naslovom "**PONESI HRVATSKI STIJEG GWARDIJANE MATANOVIĆU**".

Kao autoru tog teksta neki su mi prigovorili da protežiram gospodina **Petra MATANOVIĆA**, i guram ga u vode koje ne pripadaju svećeniku.

Za razliku od tih prigovornika, **prof. dr. Enes ATIĆ**, je na sjednici Inicijativnog odbora za

osnivanje Rudarsko-geološkog društva Tuzla rekao da je do realizacije ove inicijative došlo zahvaljujući autoritetu i karizmi gospodina Matanovića.

Spomenuta priča daje mi za pravo da sam tim tekstom pogodio pravo u sridu!

Iz tjednika "Slobodna Bosna", od 07. 12. 2000. godine, prepisujem: "**Hrvatski mediji ne prestaju da otkrivaju i u superlativu govore o ratnoj bosanskohercegovačkoj književnosti - nakon hvalospjeva upućenih na adresu Abdulaha SIDRANA, Marka VEŠOVIĆA, Ivana LOVRENOVIĆA, Mile STOJIĆA, Miljenka JERGOVIĆA, Nenada VELIČKOVIĆA... novi bum je knjiga "UBIJANJE SMRTI", tuzlanskog pisca Jasmina IMAMOVIĆA, "Ubijanje smrti" je objavila zagrebačka izdavačka kuća "Meandar", koja je organizirala i susret sa autorom. Jedna od kritika, objavljena u "Večernjem listu", kratko i jasno kaže: "Jasmin Imamović poklonio je čitateljima djelo koje se čita u jednom dahu".**

O spomenutom književnom uratku **Jasmina IMAMOVIĆA** (Tuzlacima poznat kao tajnik Općinskog vijeća Tuzla, valjda i kabineta načelnika **Selima BEŠLAGIĆA**, inače pravnik po struci), nije bilo decidnog izjašnjenja u njegovom gradu. Očito, nitko pa ni J. Imamović nije mogao postati prorok u svome mjestu.

Tako je to gospodine Imamoviću. Ako Vas kao pisca ne priznaje Tuzla, priznaje Vas Zagreb. No, nemojte se brinuti. Niste u tome ni prvi ni posljednji.

U zodijske znakove, odnosno horoskope i njihova praznovjerna proročanstva ne vjerujem. Unatoč tomu, svaki puta kada u novinama pronađem horoskop, obvezatno pročitam ono što piše za "jarčeve".

Ovih dana sam u jednom od takvih štiva pročitao da ću početkom 2001. godine, a najkasnije do kraja veljače, dobiti nekakav vanredan prihod.

Kada malo bolje razmislim i to je moguće! Naime, u veljači 2001. godine trebao bi izaći 100. broj "HRVATSKOGA GLASNIKA", pa k'o velim, mogao bi **prof. dr. Miroslav PETROVIĆ**, prezident Hrvatskog kulturnog društva "NAPREDAK" - Podružnica Tuzla, koji je izdavač "HG-a", odriješiti kesu, pa izdašnije počastiti suradnike.

Za gore spomenuti honorar, ne samo mojoj malenkosti, nego i svim ostalim suradnicima mogli bi se pobrinuti još **fra Petar MATANOVIĆ**, ravnatelj "HG-a" i **Franjo TOPIĆ**, predsjednik "NAPRETKA" u Bosni i Hercegovini.

Istina, fratri nemaju novaca i nisu naučili davati, ali mogli bi se pobrinuti pa u ovoj prigodi priskrbiti neku financijski izdašniju donaciju. Zaslužili su to svi suradnici.

Kriv(o) gledao: Nikola J. IVANOVIĆ

OBILJEŽENA GODIŠNJICA SMRTI DR. FRANJE TUĐMANA PRVOG HRVATSKOG PREDSJEDNIKA

Na Mirogoju je obilježena godišnjica smrti dr. Franje Tuđmana i u cijeloj Hrvatskoj održani su komemorativni skupovi.

Uz obitelj, vijence na grob položila su izaslanstva Hrvatskog sabora, Vlade, grada Zagreba, Hrvatske demokratske zajednice, Hrvatske stranke prava i Demokratskog centra, te predstavnici braniteljskih udruga kao i

mnogi drugi iz zemlje i inozemstva. U povodu prve godišnjice smrti, kod groba prvog predsjednika Hrvatske dr. Franje Tuđmana okupilo se oko 50.000 građana, a tijekom svete mise na Trgu sv. Marka oko 8.000 građana.

Potpredsjednici Sabora dr. Zdravko Tomac i Vlade Goran Granić istaknuli su veliku ulogu predsjednika Tuđmana u stvaranje hrvatske države i u njezinoj obrani. "*Danas se sjećamo predsjednika koji je bio na čelu države u njezinim najtežim trenucima*", rekao je Granić, ističući kako je riječ o osobi koja ima mnogo zasluga, ali i pogrešaka. U povodu godišnjice smrti dr. Franje Tuđmana, predsjednik Stjepan Mesić izjavio je kako je njegov prethodnik dao svoj doprinos u borbi za samostalnost i priznanje Hrvatske, ali je imao pogrešne procjene... Unatoč dobrim i lošim potezima, Tuđman je, prema Mesićevim riječima, kao prvi predsjednik Hrvatske, povijesna ličnost i njime se treba baviti povijest.

Okupljeni građani oko groba predsjednika Tuđmana su za vrijeme odavanja počasti skandirali pokojnom predsjedniku i pjevali domoljubne pjesme. Osim Zagrepčana, na Mirogoj su autobusima stigli i brojni građani iz drugih dijelova Hrvatske te inozemstva u oko 170 autobusa.

Na spomen osnivača hrvatske države održani su komemorativni skupovi u cijeloj Hrvatskoj i služene su u crkvama svete mise. Tako je bilo i u Mariji Bistrici, gdje je svetu misu služio msgr. Lovro Cindori, a o liku prvog predsjednika na komemorativnom skupu govorio je g. Ivan Jamjak. Split je dobio Tuđmanov trg na atraktivnom prostoru ispred crkve sv. Frane i splitske fontane.

SANJAR KOJI JE OSTVARIO SNOVE SVIH HRVATA

Slobodna i neovisna demokratska država Hrvatska ostaje najvećim spomenikom djelu dr. Franje Tuđmana. On je utemeljitelj i prvi predsjednik hrvatske države.

UZ 4. PROSINAC - ZAPADNOEUROPSKI DAN RUDARA MOŽE LI SV. BARBARA BITI ZAŠTITNICA SVIH RUDARA U BiH?

Dok su jedni za to, da 4. prosinac - blagdan svete Barbare - bude i Dan rudara u BiH, drugi su za održavanje 21. prosinca, kao znaka sjećanja na socijalna previranja iz 1920. godine. Treći se pitaju u koju i kakvu to Europu hoćemo, jer je ovaj datum i blagdan, Dan rudara u zapadnoj Europi?

Društvo "Hrvatski dom" Tuzla bilo je ove godine organizator proslave 4. prosinca - Dana rudara u zapadnoeuropskim državama i blagdana svete Barbare - zaštitnice rudara. Rudari, ne samo hrvatske nacionalnosti, položili su toga dana cvijeće na spomen obilježjima rudara u Husinu i tuzlanskom naselju Kreka. U župnoj crkvi svetih Petra i Pavla u Tuzli služena je sveta misa za rudare, a održana je i sjednica Inicijativnog odbora za formiranje Rudarsko-geološkog društva Tuzla.

Blagdan sv. Barbare, zaštitnice rudara, pirotehničara, artiljeraca i općenito svih onih koji su u dodiru sa vatrom, proslavljao se na ovim prostorima za vrijeme Austrougarske, Kraljevine Jugoslavije i tijekom Drugog svjetskog rata. Posljednja proslava bila je 04. 12. 1944. godine, a na inicijativu *Jure Keroševića*, sudionika Husinske bune iz 1920. godine, za Dan rudara je 1950. određen 21. prosinac.

Na Ircu, iza Rudarskog instituta Tuzla, još vremenu odolijeva, zaboravljena kupola kapele svete Barbare u kojoj je nekada bila prozivaona (frleza) iz koje su komorati silazili u jamu Moluhe. Običaj je bio da najstariji rudar u smjeni, prije silaska u jamu, predvodi kratku molitvu kojom se svetoj Barbari obraćaju za pomoć i čuvanje, a u najgorem slučaju za laku smrt.

Nakon što je obilježavanje ovog blagdana prestalo, iz kapele u Moluhama sklonjen je kip sv. Barbare, na tavan direkcije rudnika. Poslije se ovom kipu gubi trag i danas nije poznato što je sa njime.

Na sjednici Inicijativnog odbora za formiranje "Rudarsko-geološkog društva" je dogovoreno da se Osnivačka skupština održi 19. prosinca 2000. godine, a *dr. Enes Atić* je posebno naglasio da je autoritet *fra Petra Matanovića*, gvardijana Franjevačkog samostana u Tuzli bio ključni za organiziranje ovog skupa i formiranje Društva.

Tijekom obilježavanja 4. prosinca - blagdana sv. Barbare, nije bilo nikakvih animoziteta. Nije se čak osjetila ni vjerska atmosfera, bez obzira na to što se sudionicima sjednice Inicijativnog odbora obratio jedan katolički svećenik, prije nastanka ovih redova čule su se dileme i pitanja - hoće li sv. Barbara, s obzirom na složenost međunarodnih i međuvjerskih odnosa, moći biti zaštitnica svih rudara u Bosni i Hercegovini?

Vrijeme će ponuditi odgovor na ovo pitanje, ali se nameće i jedno ovovremeno - u koju to i kakvu Europu hoćemo?

N. IVANOVIĆ

NOVE MOGUĆNOSTI ZA FORMIRANJE DJELATNIKA ŽUPNOG CARITASA

DJELATNIKA ŽUPNOG CARITASA

U povodu nedjelje Caritasa, koja je obilježena 17. prosinca, svoju poslanicu uputio je nadbiskup vrhbosanski Vinko kardinal Puljić, kako kaže "*uz pristanak i podršku svih biskupa naše Biskupske konferencije*". U poslanici pod naslovom: "*Novo mogućnosti za formiranje djelatnika župnog Caritasa*", između ostaloga se ističe: "*Mi stariji s tugom se sjećamo da je u vremenu od 1945. do 1991. sloboda religije u svim socijalističkim zemljama bila ograničena te da vjernici-laici nisu smjeli raditi u crkvenim institucijama, ako su željeli zadržati svoja radna mjesta i školovati svoju djecu. Zato smo u našim biskupijama pred pad komunizma ili nakon demokratskih promjena oživjeli Caritas kao bitni vid svjedočenja kršćanske vjere. Tijekom rata od 1991. do 1995. razvili smo Caritas naših biskupija i župa koji je prvenstveno pomagao ljudima preživjeti ratne opasnosti i oskudice. Nažalost, tada su naši vjernici dobili dojam da je Caritas crkveni ogranak humanitarne pomoći te da Caritas djeluje*

samo onda i ondje gdje ima što podijeliti oskudnima".

U nastavku poruke ističe se potreba i želja preobrazbe Caritasa. S tim ciljem u Neumu je organiziran i seminar od 2. do 5. svibnja 1999. godine, gdje se razmišljalo kako animirati vjernike po župama za katoličko dragovoljstvo po uzoru na prve kršćanske zajednice. Biskupijski Caritas odabrali su osobe koje su spremne poći u župe i pomoći vjernicima da "*iz razdoblja dijeljenja humanitarne pomoći prijeđu na puno karitativno djelovanje*". Donesen je i program za provedu inicijative o što djelotvornijem radu Caritasa u našim župama.

"*Mi biskupi zahvalni smo vama župnicima što ste u vrijeme poslijeratne obnove ne samo duhovni pastiri vjernika, nego i graditelji porušeni vjernih domova, župnih crkava i drugih crkvenih građevina. Zavijajući Božji blagoslov na vaš rad, molimo vas da nam pomognete odgojiti vlastite vjernike za široku i trajnu karitativnu djelatnost na razini župe i biskupije*", stoji na kraju poslanice upućene u povodu nedjelje Caritasa.

KTA

PROGRAM OBILJEŽAVANJA BLAGDANA SVETE BARBARE - ZAŠTITNICE RUDARA TUZLA, 4. 12. 2000.

Polaganje cvijeća na rudarskim spomen-obilježjima:

- na Husinu u 11 sati
- u Kreki u 12 sati

Župna crkva Sv. Petra i Pavla Tuzla, u 17 sati:

- Sveta misa za rudare

Bosanski kulturni centar (mala dvorana), 18 sati i 30 min.

- Osnivanje inicijativnog odbora za formiranje Rudarsko-geološkog društva.
- Rudarsko druženje

OSNIVANJE INICIJATIVNOG ODBORA ZA FORMIRANJE RUDARSKO-GEOLOŠKOG DRUŠTVA

Dana, 4. prosinca 2000. godine u dvorani BKC održan je javni skup građana i inicijativnog odbora za osnivanje Društva Rudara i Geologa Tuzlanskog kantona. Na skupu, kojem je bilo prisutno preko 200 uzvanika, izabrano je radno predsjedništvo u sastavu: mr. Željko Knežiček, prof. dr. Enes Atić, mr. Slavica Sufi-Mičić, doc. dr. Huso Golać, Marija Zupančić, dipl. geol., Sućrija Redžepagić, dipl. inž. rud. doc. dr. Esad Hadžić, dr. Tadija Martinović i Ibrahim Lapandić, dipl. inž. rud.

Nakon izbora radnog predsjedništva minutom šutnje odata je pošta poginulim i umrlim rudarima i geolozima. Skup je pozdravio fra Petar Matanović izražavajući svoje zadovoljstvo što je bio u prilici pomoći u inicijativnim aktivnostima okupljanjem u HD, te što se na ovaj skup odazvao ovako veliki broj poštovalaca rudara i rudarskih tradicija. Istovremeno je preporučio da se svake godine na dan 4. 12. okupimo i svatko na svoj način šutnjom, molitvom i fatihom odamo dužno štovanje prethodnim generacijama za sve ono što su nam podarili. Dnevni red usvojen je sa dvije točke 1. Referat dr. Tadije Martinovića i 2. Izlaganje doc. dr. Esada Hadžića o Statutu Društva rudara i geologa. Referat je skup upoznao ukratko sa poviješću rudarenja u ovim krajevima te naznakama putova daljeg razvoja ove djelatnosti sa osvrtom na izmijenjene ekonomske, političke i tehnološko-znanstvene uvjete. Posebno je naglašeno buduće korištenje svih vidova domaćih resursa u toplificiranju urbanih naselja sjeveroistočne Bosne. Važna mjesta u daljem razvoju ovdašnjeg rudarstva moraju uzeti domaća strojogradnja, metalska industrija općenito i kemija, jer su bitne komponente i potrebna kemijsko-tehnološka znanja osvojena u predratnom periodu.

Pored materijalne razmjene sa susjednim regijama, svoje mjesto moraju imati i intelektualne usluge. Ovdje je bila najjača koncentracija rudarsko-geološkog znanja na prostoru između Katowica i Johanesburga. Prema Statutu, osnivanjem niza podružnica Društvo će aktivno djelovati u svim proizvodnim jedinicama kao i u institucijama za ovu djelatnost. Pismene primjedbe na Statut treba dostaviti do 15. 12. 2000., na adresu Rudarska 72, n/r Knežiček.

Riječ ima dr. Tadija Martinović

RIJEČ DR. TADIJE MARTINOVIĆA,

Dragi komorati, poštovane kolege, uzvanici, dame i gospodo

Sastanak inicijativnog odbora za osnivanje društva Rudara i geologa Tuzlanskog kantona u ovako impozantnom sastavu govori nam mnogo. Zapravo, došlo je krajnje vrijeme za formiranje Društva, jer je isto, možda, trebalo biti formirano mnogo ranije. Tijek događanja koji prate rudarstvo i geologiju na ovim prostorima bio bi više usredsređen na dobrobit djelatnika našeg zanimanja. No, narod kaže za dobro djelo nije nikada kasno.

Sastanak ovog inicijativnog odbora pada u vrijeme 40. godišnjice postojanja i rada Rudarsko-geološkog fakulteta u Tuzli. Formiranjem ovog fakulteta u prvo vrijeme kao Visoke tehničke škole rudarskog smjera učinjen je džinovski korak u približavanju rudarskog i geološkog znanja istinskim zaljubljenicima u ovo zanimanje. Vrijeme je pokazalo da su ovi zaljubljenici imali i realnu osnovu za stjecanje dohotka na temelju korištenja raspoloživih prirodnih resursa.

Imamo sreću i čast da nastavljamo našu djelatnost u vrijeme velikih tehnoloških, ekonomskih i političkih promjena. Dolazeće vrijeme slobodnog tržišta i globalne ekonomije trebamo razumjeti i shvatiti neophodnost promjena. Ali, moramo istovremeno i iznaći

potrebna rješenja kako da izađemo kao pobednici.

Na Kantonu imamo značenje resurse lignita, mrkog ugljena, soli, kvarcnog pijeska, gline, šljunka, mramora, krečnjaka nadzemne i podzemne vode.

Ne zagovaramo nikakvu kantonalnu autarhičnu proizvodnju, ali moramo naznačiti neke elemente unutar kantonalne razmjene.

Eksterna razmjena može se ostvarivati istim artiklima izvan, ali možemo joj još pridodati proizvodnju rudarske opreme, građevinske materijale, sol, kemikalije i električnu energiju. Posebno mjesto mogu zauzeti usluge eksperata sa velikim znanjem i eksperimentalnim iskustvom u oblasti odvodnjavanja ležišta kao i rješavanja problematike vodozahvata i vodosnabdijevanja.

U proteklom 100 godišnjem razdoblju samo rudnici lignita i mrkog ugljena proizveli su približno 300 milijuna tona. Procjenjuje se bruto proizvod na temelju sadašnjih cijena da je iznosio 15 milijardi KM ili dohotka 7,5 milijardi.

Tu su tri generacije ugradile svoj cjelokupni tridesetogodišnji aktivni rad. Ostvarenim dohotkom izgrađeno je mnoštvo kuća, stanova i institucija.

Na srednjim i visokim školama i fakultetima odškolovalo je na desetine tisuća đaka, studenata i specijalista u različitim zanimanjima. Sve ovo je praćeno i odgovarajućim kulturnim, sportskim i drugim aktivnostima.

Neminovne društveno-političke transformacije u skladu sa općim društvenim kretanjima, na ovim prostorima, nažalost, odigrale su se ovdje uz velike ljudske žrtve i materijalne štete kod stanovništva i u oblasti naše djelatnosti. Bili smo najveća koncentracija rudarskog i geološkog znanja na prostoru

Razgovor nakon skupa...

između linije Bretby-EsenKatowice-Moskva i Johanesburga.

Uspostavom novih društveno-političkih odnosa otpočinje proizvodnja u rudničkim kapacitetima ali dosta stidljivo. Već treću godinu tržišni zahtjevi u nekim asortimanima uglja su veći od proizvodnih mogućnosti.

Valoriziranje prirodnih resursa kantona ne možemo prepustiti stihiji tržišta. Kod najproduktivnijih slobodnih tržišta postoje suptilna osmišljavanja i planiranja kojih proizvođači i jesu i nisu svjesni.

Nemamo namjeru da ovo Društvo bude neka alternativna vlada. Sa svojim ljudskim i stručnim kapacitetima stojimo na raspolaganju organima vlasti. Smatramo da zajednički možemo stvoriti privredno racionalna rješenja za stanovništvo ovih krajeva. Ovo navodimo iz razloga kao što su:

- U Proteklom razdoblju stručne ekipe naših istraživačkih i projektnih institucija u zajednici sa drugim domaćim i stranim stručnjacima učinile su niz zavidnih tehnoloških i sigurnosnih ostvarenja u rudnicima BiH, Kosova, Makedonije i Crne Gore.

- Osvojena je visoko produktivna tehnologija otkopavanja debljih ugljenih slojeva dubokobušotinskim miniranjem bez ulaska radnika u nepodgrađen prostor otkopavanja.

- Ista tehnologija rušenja natkopnog dijela sloja adaptirana je i za široko čelo otkopavanje uz primjenu hidraulične samohodne podgrade po SUB-LEVEL sistemu.

- Osvojeno je i ostvareno strategijsko predodvodnjavanje zavodnjenih slojeva podinskog pijeska putem baraža bušotinskih bunara. Bez ovog napretka eksploatacija lignita bila bi za sigurno usporena ili čak obustavljena.

- Osvojena je kontinuirana tehnologija površinskog otkopavanja lignita na svjetskom nivou, prilagođena uvjetima veoma nepovoljne radne sredine, zbog nestabilnosti kako otkrivke tako i odlagališta, a što je zahtijevalo niz kompliciranih geotehničkih mjera.

- Također, na svjetskoj razini razvijena je diskontinuirana tehnologija na površinskom otkopavanju mrkih ugljena, tipa Bager-Damper.

Ugledni gosti

U pripremi je najnovija tehnologija uz primjenu pokretnih drobilica tzv. In Pit Crash sistem. Uspjesi u rekultivaciji rezultirali su nizom medalja za poljoprivredne artikle proizvedene na rekultiviranim odlagalištima.

Na dosada učinjenom ne možemo stati kako u proizvodnji tako i u teoretskom i eksperimentalnom izučavanju novih tehnologija.

U našim uvjetima znanstveni rad treba usmjeriti na intenziviranje tehnoloških procesa kako na kopovima tako i u jamama i to za sve vrste iskopina.

Strojogradnja na ovim prostorima za potrebe rudarstva mora služiti kao oslonac u narednim poduhvatima. Ovo stoji tim prije, jer su prije rata bile osvojene bitne komponente strojeva za rudnike.

Metalnom kompleksu možemo pridodati brojne objekte, instalacije i instrumentarij u sistemu toplificiranja gradova i naselja između Bosne i Drine. Ovdje mora prethoditi stanoviti znanstveno-istraživački rad.

U suvremenim uvjetima, voda kao resurs postaje veoma atraktivan predmet privredivanja. Budući da u sklopu površinske i podzemne eksploatacije rješenja upravljanja vodnim tokovima čine sastavni dio ove struke, intelektualni resursi moraju biti više uključeni u rješavanje opće narodnih potreba. Iz navedenoga slijedi institucionalni znanstveni rad bez monopolizma određenih struktura i krugova.

Sve ovo skupa neće imati svoju pravu vrijednost, ako se u postojećim i novim tehnološkim postupcima proizvodnje energenata, ali i spaljivanja vidno mjesto ne zauzmu ekološki čiste tehnologije.

Uz sve navedeno slijedi briga o ljudima i njegovanje rudarskih tradicionalnih i kulturnih vrijednosti iz prošlosti, a radi osvjetljavanja puta u budućnost.

Ovo su samo neke osnovne naznake i razlozi da se udružimo u strukovno udruženje ovog prostora. Više o ciljevima društva bit će izloženo u Statutu i u Referatu i na Osnivačkoj skupštini koja će se održati 19. 12. 2000.

Uz molbu za aktivno uključivanje u realizaciji ciljeva, zahvaljujem na pozornosti i pozdravljam s rudarskim

SRETN!

FORMIRANJE RUDARSKO-GEOLOŠKOG DRUŠTVA TUZLANSKOG KANTONA

Nakon višemjesečnih priprema Inicijativni odbor Rudarsko-geološkog društva Tuzlanskog kantona uspješno je okončao započete aktivnosti oko osnivanja ovog strukovnog udruženja.

Osnivačka Skupština RGD-a se održala 19. 12. 2000. godine u Bosanskom kulturnom centru. Svečana atmosfera koju su sačinjavali preko stotinu djelatnika rudarsko-geološke struke, cijenjeni gosti i predstavnici medija, podsjetila nas je na dane kada se ovoj djelatnosti (danas nepravedno zapostavljenoj u svakodnevnim teškim privrednim zbivanjima) pridavalo puno više značaja i to s punim pravom.

U proteklom 120-godišnjem razdoblju, upravo proizvodnja uglja i soli uvjetovale su intenzivan razvoj ovog područja. Izgradile su se mnoge tvornice, bezbroj stambenih objekata i institucija, cesta, a grad Tuzla, Banovići i dr. poznati su i izvan naših granica kao gradovi uglja i soli.

Osnovni cilj RGD-a je zalagati se za njegovanje i čuvanje tradicionalne vrijednosti rudarstva i geologije, usmjeravanje opće društvene brige o zaposlenim u rudarstvu i

geologiji, kao i usavršavanje svih rudarskih kadrova i aktivnosti od općeg društvenog interesa.

Na održanoj Skupštini za predsjednika Društva je izabran dr. Esad Hadžić, dipl. ing. rud., a na temelju Statuta RGD-a izglasalo se povjerenje svim predloženim za organe Skupštine.

Također su imenovani počasni članovi ovog Društva a to su: akademik dr. Ivan Soklić, dipl. ing. geol.; prof. dr. Muris Osmanagić, dipl. ing. rud.; fra Petar Matanović i Miljenko Balić, dipl. ing. rud.

Rudarsko-geološko društvo Tuzlanskog kantona je zahvalno svima onima koji su se na bilo kakav način uključili u aktivnosti oko organiziranja ovog Udruženja i svojom podrškom omogućili da i zvanično RGD saživi i počne s radom.

I kao što je, povodom Osnivačke Skupštine RGD-a, u pismu pohvale i podrške napisao prof. dr. Muris Osmanagić: "Neka moto novog Društva bude s vjerom u progres i nauku bez granica".

Sretno!

Inicijativni odbor RGD-a TK

U POVODU 80. OBLJETNICE OPĆEG ŠTRAJKA RUDARA BiH

HUSINSKA BUNA

(Nastavak iz prošlog broja)
Piše: Anto CIGELJEVIĆ

OBESPRAVLJENOST U KRALJEVINI SHS

U novouspostavljenoj državi, Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, a tako je bilo i cijelo vrijeme između dva svjetska rata, razvitak Tuzle, grada sa četrnaest tisuća stanovnika, je zaostao, ništa novoga krupnijeg nije učinjeno ni na kakvom planu. Vrijeme, energija i novac su trošeni u borbama za vlast. Raditi su nastavili jedino Solana i Rudnik ugljena Kreka. Tadašnja vlast, vladajuća velikosrpska buržoazija, hrvatskim seljacima i radnicima Tuzle nije dala niti približno kao Austrija, a iskorištavala ih je nemilice. Većina rudara davala su, i dalje, siromašna hrvatska sela: Husino, Lipnica, Ljepunice, Pogorići, Hudeč, Bukinje, Rapače, Par Selo, Orašje, Dubrave, Breze, Ljubače, Morančani, Živinice, Bistarac, Lukavac i Dobrnja. Ti rudari u seljačkom ruhu s karbidskim lampama išli su noću u rudnik, na smjenu, po sat, dva, pa i znatno više pješice. Oni su, uglavnom, bili nepismeni, pa su za stručne rudarske radove angažirani iskusni rudari iz Slovenije, dok su oni obavljali najteže poslove. To što su živjeli na selu i što su se neki od njihovih ukučana bavili poljodjelstvom ili bili članovima kmetijskih zadruga nije poboljšalo njihov bijedni položaj. Opća situacija u to vrijeme bila je takva da su upravo najsiromašniji seljaci prodavali posljednje grlo stoke i ono malo zemlje da bi svojoj obitelji, makar i za kratko vrijeme, osigurali egzistenciju. Bili su naprosto goli, bos i gladni. U Rudniku se radilo i po dvanaest sati dnevno, i to u veoma lošim uvjetima, uz gotovo nikakvo osiguranje na poslu. Krvavo su se znojili, bolovali i rano umirali od tuberkuloze, reumatizma, iscrpljenosti i drugih opakih bolesti. Doda li se tomu nazočnost brojnih vojnika, policije, žandarmerije i činovništva iz Srbije, koji su izvršavali svaku zapovijed uperenu protiv mjesnog stanovništva, vidi se stvarni položaj Tuzle, uopće. Najteži dani za njih bili su upravo na Božićne blagdane 1920., kada je silom ugušen njihov opći štrajk, nakon čega je slijedio sudbeni, ustvari, montirani proces - suđenje sudionicima povijesne Husinske bune.

SOLIDARNOST SA SLOVENSКИM OBITELJIMA

Zarad neriješenih socijalnih problema i inače nezadovoljni politikom jugoslavenske Vlade u Beogradu, obustavilo je, naime, 21. prosinca te godine, rad svih osam tisuća bosanskohercegovačkih rudara. U ostalim mjestima BiH štrajk je trajao dva, a u tuzlanskom kraju četiri tjedna i "nije mogao proći bez krvi". Završen je krvoroličim na Husinu, po čemu se naziva i Husinskom bunom. Predsjednik Zemaljske vlade u Sarajevu dr. Milan Srčić, inače predsjednik Radikalne stranke kojoj je glavni cilj bio BiH priključiti Srbiji, nije imao razumijevanja za opravdane zahtjeve rudara da se poboljša njihov materijalni položaj, računajući kako "Vlada ima dovoljno oružja". Da bi neutralizirao nezadovoljstvo naroda, načelnik tuzlanskog okruga Dimitrije Grudić, također,

Srbijanac iz Valjeva, Ministarstvu je unutarnjih djela predlagao da se ovamo upućuju vojnici iz Srbije, te uz punu potporu središnje vlade u Beogradu, osniva "narodnu gardu", sastavljenu isključivo od ekstremnih Srba; "garda" je preuzela vlast nad životima i imovinom rudara i provodila najveće nasilje nad njima, njihovom imovinom, ženama i djecom.

Kako bi ga silom ugušila, Vlada je štrajk proglasila političkim. Cjelokupni velikosrpski tisak je pisao o štrajku kao o napadaju na postojeći poredak, kao o djelu onih koji izazivaju "potrese u zemlji", koji su "u službi neprijatelja". U tomu je prednjačila "Srpska reč", tiskovina vladajuće Radikalne stranke BiH, tvrdeći, u članku "Protiv države", da je štrajk rudara izriječkom "političkog karaktera", da ga vode "karlističko-komunistički elementi" i da ga, zbog toga, država treba ugušiti svim sredstvima koja joj stoje na raspolaganju. A da bi protiv štrajkača, posebice tuzlanskih, koji su bili uglavnom Hrvati, Slovenci i muslimani, još više podjario branitelje "srpskih svetinja", tisak velikosrpskih vlastodržaca je povezivao čisto ekonomski štrajk rudara Tuzle s akcijom krugova u zemljama bivše Austro-Ugarske za restauraciju Karla Habsburga, posljednjeg cara dvojne monarhije. Radnici, dakle, ne štrajkaju za veći komad kruha, nego zato što ih na to nagovaraju agenti plaćeni iz inozemstva - karlistički iz Beča i komunistički iz Moskve. Tako je velikosrpski tisak "demokratski" raspravljao s ugroženim rudarima Tuzle, obasipajući ih lažima i klevetama, harangirao i pozivao vlasti na "odlučne mere" protiv rušitelja poretka koji, u interesu stranih mračnih sila, hoće da razbiju državu stvorenu krvlju i stradanjem našeg napaćenog naroda". Kakav je pritisak vladao u tuzlanskom kraju tih prosinacskih dana 1920., vidi se i po tomu što su katolički svećenici morali i u gradu i u okolnim selima s propovjedaonice žigosati rudare štrajkače kao "sinove antikrista".

Usporedo s tim, policija je silom tjerala rudare na posao i to ne amo one koji su bili u štrajku, nego i seljake koji nikada nisu radili u rudniku. Batinani su i kundačeni i žene, djeca, starci. Režim je odlučio sve rudare koji stanuju u državnim stanovima izbaciti s obiteljima vani, usred zime, i zabranio je seljacima da ih primaju u svoje domove.

No, njihovi se komorati, Hrvati iz okolnih sela, nisu dali zaplašiti, već su primili u svoje kuće rudare Slovence, koji su 1919. došli u Kreku kao

Juro Kerošević:
"Husinska buna", drvorez

stručnjaci i bili smješteni u državnim zgradama. Oni nisu mogli gledati kako se iz kuća u rudarskoj koloniji izbacuju na snijeg slovenske obitelji, i kako se lomi i uništava njihovo sirotinjsko pokućstvo. Iz državnih se stanova tako, samo na Husinu, iselilo 45 slovenskih obitelji, s mnogo malodobne djece. Do izražaja je došla solidarnost i iz svih drugih hrvatskih sela oko Tuzle, naročito Lipnice, Rapača, Breza, Morančana, Ljubača, Par Sela, Pasaca, Dubrava i Orašja. Ovi seljani sišli su 25. i 26. prosinca u Kreku i svojim kolima i volovima prevezli još šezdeset obitelji Slovenaca u svoja mjesta. Razmjestili su ih po svojim kućama, okrijepili i nahranili. Jest da je svima bilo tjesno i nimalo lako, jer se gotovo udvostručio broj članova obitelji, ali je bilo lijepo i toplo među svojima. Dijelili su sve što su imali.

Preseljavanje rudarskih obitelji bilo je veoma potresno. Povorka seljačkih kola, natovarenih trošnim radničkim namještajem, krenule su u sela, praćene plaćem i vriskom djece koja su drhtala od hladnoće i straha. "Srce, brate, da ti pukne od žalosti" - govorili su mještani gledajući iseljene žene kako, šljapkajući po blatu i ledu, noseći djecu u naručju ili vodeći ih za ruku, odlaze u obližnja sela. "Kako da se ne branimo od tih krvopija, makar i golim rukama".

TEROR, MUČENJE, MASAKR

Već su, stoga, 24. prosinca, bez obzira što je bila Badnja večer, vlasti na njih poslale jake žandarmerijske ophodnje. Provaljivali su u njihove kuće, strašili narod, htjeli protjerati njihove goste - 330 kvalificiranih rudara iz Slovenije izvan granica Bosne kao "strance". Božićni blagdani su bili dani očaja i otpora hrvatskih seljaka i slovenskih rudara policiji i njezinim plaćenicima. Branili su se motkama, kamenjem, sjekirama. Rasturili su pripadnike Orjune, poluvojnički ustrojene Organizacije jugoslavenskih nacionalista. Gotovo cijelo područje današnje općine Tuzla bilo je spremno za obranu.

Međutim, načelnik Grudić je mobilizirao vladine snage radi odmazde. Najprije se sporazumio sa zapovjednikom tuzlanskog garnizona, pukovnikom Jovanom Petrovićem o sudjelovanju vojske u gušenju otpora - "karlističko-komunističke pobune". U pomoć su stigla pojačanja iz svih žandarmerijskih postaja tuzlanskog i brčanskog okruga, te pješake postrojbe i topništvo iz Sarajeva. Aktivirao je i "narodnu gardu", orjunaški ološ, velikosrpske dragovoljce. Uvečer 27. prosinca krenulo je pedeset žandara, dvadeset "gardista" i dva bataljuna vojske sa strojnicama i topovima protiv golorukih rudara i seljaka okupljenih na Husinu i u Lipnici.

Naprijed su išli žandari i "gardisti". Neposredno prije polaska, Grudić im je rekao: "Niste obavezni da štedite ni dete u kolevci. Obesiću bar jednog štrajkača.", toliko ga je, i njegove savjetnike, kao i pretpostavljene u Beogradu, izbezumio taj pravični otpor ozlojeđenih rudara Tuzle, pretežito Hrvata.

Dogodilo se ono čega su se bojali štrajkači koji su bili u zatvoru i bolje poznavali načelnika Grudića. Husinom je, Lipnicom, Orašjem i drugim

hrvatskim selima oko Tuzle zavladao teror i mučenje svih odraslih muškaraca; premlaćivanje, silovanje, pljačka. Rudare, seljake i članove njihovih obitelji hvatali su kao divljač u šumi. Učinjen je, pritom, nečuven zločin prema Blašku Kovačeviću, ocu devetero djece iz Ljubača. Žandari su ga strijeljali i mrtvog izbolli bajunetama. Tunji Grgiću, ocu petoro djece, kundakom su razbili glavu. Ubili su, ukupno, trideset i dva čovjeka, 28 Hrvata i tri muslimana. Osim spomenutih dvojice, to su: Franjo i Pejo Božić, Petar Iličić, Šimo Franjić, po dvojica Iva i Mata Pavljašević, Ilija Pavljašević, Bono Bojanović, Ivo i Mijo Divković, Ivo Galušić, Ilija Iličković, Franjo i Marko Marić, Bono, Mijo i Pejo Marjanović, Božo S. Mađžarević, Ivo i Stjepan Pejić, Ivo Tomić, Anto i Šimo Topalović, Ivo Tuca, Mujo Hurić, Nazif i Sakib Zonić. A teško ranjenih i premlaćenih bilo je na desetine.

U tim zločinima prema golorukim rudarima i njihovim obiteljima naročito su se isticali "gardisti". Upadali su u kuće, tukli ljude, pljačkali i lomili pokućstvo, kundacima istjerivali rudare iz kuće, obarali na zemlju, tukli kolcima. Zatim su ih, onako isprebijane, provodili u koloni u tuzlanski zatvor, tukući ih dalje. Istodobno, s brda koja ih okružuju, cijevi topova bile su uperene prema njihovim kućama. Svaki dan tjerali su u Tuzlu nove skupine pohvatanih i punili njima logor. Pljačka i premlaćivanje nisu prestajali. U selo Orašje, na južnim obroncima Ilinčice, južno od Tuzle, u jednu kuću upali su trojica "gardista" i silovali tri mlade žene. Sličnih slučajeva bilo je više.

U kući Tunje Miljanovića je pronađena šolja sa slikama austrijskog cara i Viljema Pruskog. Zbog toga su žandari tukli i njega i njegovu braću.

Tridesetog prosinca uhićen je sa sedamnaest mještana i dvadesetogodišnji Juro Kerošević. Vezali su mu ruke na leđa, a na prsa okačili slike austrijskog cara i Lenjina, a potom ga tukli i zbog jedne i zbog druge slike. Jedni su govorili da je franjevac, a drugi da je lenjinovac. U stvarnosti, mladi Kerošević tada nije bio ni jedno ni drugo.

Povezane su ih proveli u logor. Provodeći ih kroz ulaznu kapiju, svima su zapovijedali da se sagnu i po glavi ih udarali topničkom sabljom.

Svatko tko je bio stariji od petnaest godina, ako se nije dobro sakrio, odveden je u logor. U logoru i u tuzlanskim zatvorima bilo je 750, gotovo isključivo Hrvata.

MONSTR-PROCES, SUDENJE ŽRTVAMA

Taj, jedan od najkrvavijih zločina nad Hrvatima u Kraljevini Jugoslaviji, dobio je svoj epilog 1922. pred Okružnim sudom u Tuzli. Te godine, 11. siječnja, počelo je 35-dnevno suđenje sudionicima u općem štrajku bosanskohercegovačkih rudara, poznatom kao Husinska buna, zbog krvoprolića do koga je došlo u prosincu 1920. Vrhunac sadizma vladajuće oligarhije bilo je izvođenje žrtava

NEKOLICINA VETERANA ŠTRAJKAČA
1920. Iz Lipnice i Husina: Ivo Divković,
Mijo Tomić i Tunjo Miljanović

na sud i kažnjavanje višegodišnjim tamnovanjem. Optužnica je podignuta protiv 369 sudionika u spomenutim događajima. Za sve njih velikosrpski ekstremisti su tražili vješala, ali pošto se to pokazalo besmislenim, na optužničku je klupu izvedeno devetnaest rudara i seljaka. Oni su se, po ocjeni suda, najviše istaknuli u štrajku - "pobuni", "organizovanoj zaveri".

Bio je to pravi monstr-proces. Pravda toga dana nije imala mjesta u prostorijama Okružnog suda u Tuzli. Prema zamisli organizatora suđenja, skupina ovdašnjih rudara i seljaka je unaprijed osuđena s obrazloženjem: "zbog pokušaja rušenja zakonite vlade". Sud nije imao namjeru suditi uzrocima i vinovnicima, već se zadržao na posljedicama, metafizički odvajajući jedno od drugog.

Suđenje je trajalo 35 dana, do 16. veljače 1922., kada je izrečena presuda rudarima i seljacima.

Karlo Željeznik je osuđen na jednu godinu teške tamnice, Juro Kerošević na smrt vješanjem, Osman Đulović i Šimo Topalović na petnaest mjeseci zatvora, Ivan Bračun i Marko Fidler na deset mjeseci, Franjo Marić i Mijo Tomić na godinu, Božo Mrkić i Ivo Marjanović Bonin na osam, Marko Marić na dva mjeseca. Ostali su osuđeni na manje kazne. Optužbe je oslobođen samo Ibro Atić, imućni seljak iz Bistarca, kod koga su se, poslije prodiranja oružane sile u Husino, bili sklonili Željeznik i Bračun. Zanemareni su svi nezakoniti postupci Vlade, koja je svjesno i sustavno isprovocirala krvoproliće.

Uzaludni su i čak mnogi oporbeni političari zahtijevali da se oni oslobode, a da se načelniku Grudiću i njegovoj "gardi" sudi, s obzirom da su oni jedino odgovorni za sva zla koja su se ovdje tada dogodila; iza 32 rudara i seljaka koje su oni ubili, ostalo je 29-toro djece siročadi.

Načelnik je, čak, ne samo zaštićen od svake odgovornosti, nego i odlikovan odličjem Svetoga Save i promaknut za načelnika Ministarstva unutarnjih djela. Tako je Grudić, umjesto u zatvor, dobio visoki položaj, a u zatvor su došle njegove žrtve.

Štoviše, kraljevska vlada nije iz toga izvukla nikakvu pouku, nego je nastavila represalije koje su je po svojoj drastičnosti stavile na prvo mjesto u svijetu, iako se velikosrpski tisak trudio to zataškati.

ZASTUPNIČKI KANDIDAT STJEPANA RADIĆA

Ali, iako, nakon bune, pod stalnom paskom policije i na udaru tijela vlasti, koje u njih nisu imala nimalo povjerenja, siromašni seljaci i rudari koji su sa svojim mnogočlanim obiteljima živjeli u selima oko Tuzle, nisu nikad, pa i kada im je bilo najteže, klonuli, nisu gubili volju za život i prepuštali se sudbini. Oduvijek je u njihovoj prirodi bilo neke čudne otpornosti i snage da se ne zapadne u stanje malodušnosti, da se nada, ali i bori.

Osim što su ih razumjeli i solidarizirali se s njima radnici cijelog svijeta, događaji u Husinu i smrtna presuda Keroševiću opisani su u člancima brojnih listova od zagrebačkog časopisa "Nova Europa" do pariskog "Imanite-a". Zagrebački časopis "Nova Europa" 1. prosinca 1922. sav je posvećen akciji za spašavanje rudara Keroševića. U tom broju naročito je bio zapažen članak Miroslava Krležu pod naslovom "Borba principa", u kojemu on, između ostalog, kaže: "U jednoj atmosferi gdje se batinaju po planu i sistemu čitave provincije i cijela zemlja, gdje se bacaju iz parlamenta čitave partije, razaraju organizacije od stotina tisuća siromaka, u krvavoj magli u kojoj gotovo svako jutro viču kolporter i seljačkim

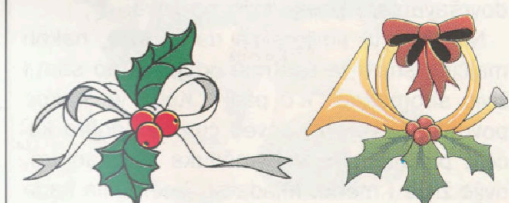
revoltima, o vješalima, o smrti, o lešinama - u toj atmosferi. U obrani svojih štrajkačkih prava, Juro Kerošević i drugovi stali su kao aktivni borci u falangu onih koji se biju za to da u našoj zemlji pobijedi pamet nad malograđanskom glupošću, princip nad interesom, rad nad profitom i pravda nad lažljivom providnošću. I neka oni diletanti, koji traže danas glavu Jure Keroševića, ne misle da će u borbi tih principa ma i za jedan atom utvrditi pozicije svojih fiktivnih i prolaznih interesa, time što će jednu nesretnu i ispaćenu rudarsku glavu da unište. Malograđanska era i u našoj je zemlji na zapadu, pa neka oni kojih se tiče razmisle o tomu, da će im na imena tim više sramote pasti što će više vješala stajati u njihovoj sjeni. Ti će naši jadni tirani pod perom povijesti izgledati kao dezorijentirani bezglavi filistri, koji su kočili svaki progres, a da ni sami nisu znali zašto su se identificirali s reakcijom, bez ikakve narodne potrebe, bez razloga i bez nekog određenog pogleda na svijet. Neka razmisle o tomu da je još uvijek bolje da njihova djeca slome štap nad njima kao nad lošim državicima, nego da ih se srame kao krvavih i gadnih ubojica."

Istina, bosanska velikosrpska buržoazija htjela je prikriti pobunu u Husinu kao djelo radnika austrofilna Hrvata i Slovenaca. Međutim, blagoda-reći kampanji koju je uporno vodila domaća i svjetska javnost, ministar pravde, koji je već objesio mnoge prije toga, bio je prisiljen predložiti kralju da pomiluje Keroševića. Kralj je to učinio. Ukaz o pomilovanju donio je 4. prosinca 1922., samo osam sati prije trenutka kada je bilo predviđeno vješanje. Kazna smrti pretvorena je u dvadeset godina teške tamnice. Na slobodu Kerošević će biti pušten tek 2. veljače 1937., nakon sedamnaest godina tamnovanja. Tako drastično, on je kažnjen zbog sudjelovanja u općem štrajku bosanskohercegovačkih rudara 1920. i navodnog ubojstva jednog žandara, Đorđa Reljića, u sukobu na Husinu.

Prilikom parlamentarnih izbora, održanih 8. veljače 1925. Stjepan Radić je kandidirao rudara Keroševića, koji je u to vrijeme odbijao u Zenici. Kerošević je kandidiran u zagrebačkom izbornom okrugu. Zagrebački sud potvrdio je kandidacijsku listu Republikanskog radničko-seljačkog bloka, koji je formiran uoči parlamentarnih izbora, a čiji je nositelj bio Juro Kerošević.

Prema tadašnjem Ustavu Kraljevina SHS, on bi, u slučaju da bude izabran za narodnog zastupnika, morao biti pušten na slobodu. Iz Zagreba su poslali u Zenicu, na Keroševićovo ime, kandidacijsku listu koju je on trebao potpisati. Međutim, već njegovo "saslušavanje" od strane Riste Burduje, zapovjednika straže u zeničkom zatvoru, te izborni teror vlasti i prijetnje žandarmerije seljacima, a poslodavaca da će otpustiti svakoga onog radnika koji bude glasovao za listu Republikansko-radničko-seljačkog bloka, onemogućili su zagrebačku ideju Stjepana Radića da spasi Juro Keroševića daljeg tamnovanja u jednoj od najtežih tamnica na Balkanu.

(Prema knjizi "Husinski rudari" Ante Cigeljevića, objavljenoj 1975. u Beogradu)

Obitelj Kamenjašević

Obitelj Kamenjašević se 1973. godine vratila na zemlju s koje su nekada otišli njihovi djedovi, sklanjajući se pred stranim gospodarom. Nisu daleko otišli stari stanovnici Soline, samo su se u brdo pomakli, u sigurnost teško pristupačnoga prostora gdje se teško zalazilo i gdje se neželjenim gostima nije često dalo odlaziti. Svojinom su ga nazvali jer su samo tu mogli ostati svoji sa svojima. Danas je Mala Solina postala mala Svojtina.

U Maloj Solini, prigradskom naselju tuzlanske župe, na putu za Breške živi od 1973. obitelj Joze Kamenjaševića, dobroga domaćina, uzornoga muža i oca, crkvenoga čovjeka, pouzdanoga vjernika, Hrvata, katolika.

Ima, Bogu hvala, u tuzlanskoj župi dosta ljudi koji se mogu podičiti čašću i uzornim životom koji bi mogli pokazati pred svima i da to bude zanimljiva životna priča. U ovom vremenu mnoge su se obitelji rasule po svijetu, neki su poginuli ili umrli, mnoge su kuće prazne, a mnoge se pomalo prazne. Zato i nije baš lako naći potpunu obitelj koja tradicionalno njeguje prepoznatljivost tuzlanske katoličke zajednice, odvajkada.

Obitelj Kamenjašević nije u Solinu doselila 1973. Jozo se vratio na zemlju s koje su nekada otišli njegovi djedovi, sklanjajući se pred stranim gospodarom. Nisu daleko otišli stari stanovnici Soline, samo su se u brdo pomakli, u sigurnost teško pristupačnoga prostora gdje se teško zalazilo i gdje se neželjenim gostima nije često dalo odlaziti. Svojinom su ga nazvali jer su samo tu mogli ostati svoji sa svojima. Na Svojtini se živjelo teško. Danas tamo ima svega tri kuće Kamenjaševića i tri Josipovića. Ostali su se vratili. Mala je Solina danas postala mala Svojtina!

Adventsko je vrijeme i Hrvatski Glasnik je želio posjetiti jednu obitelj u kojoj se osjete pripreme za Božićni dolazak. Obitelj koja bi za sebe mogla reći da je sretna i da je puna Božjega blagoslova.

NIKADA SE NISMO PATILI

Kuća Joze Kamenjaševića i njegove domaćice Janje, roda Grabovičića iz susjednoga Doknja, priprema se i skoro pa je spremna u ovim svetim danima, sva okrenuta i zauzeta dovršavanjem posljednjih poslova.

Nitko ne bi povjerovao da je Jozo, nakon majčine smrti te sestrine udaje ostao sam i živio siromašno "k'o panj". Kada je, nakon povratka iz vojske, doveo curu iz "dobre kuće", pozajmio je iz komšiluka dva tanjura, dvije žlice i metlu. Mlada se iznenadila kada

U razgovoru: Marica Petrović i Jozo Kamenjašević

je komšinica zatražila svoje stvari, nakon par dana. Shvatila je odakle treba započeti.

Jozo Kamenjašević, držeći pedesetosmoga-dišnjak, markantne pojave, uvijek nasmijan, govori glasno o božjem blagoslovu koji ga je uvijek pratio.

"Otac mi se 1944. nije vratio iz Brčkoga. Poslao je hranu i pozdrave, a mi smo, sestra, majka i ja od dvije godine, ostali sami u ratnom vohoru. Majka je uvenula nadajući se kao i većina naših hrvatskih žena koje su kraj II. svjetskog rata dočekale bez odgovora. Nikada nije lako ostati bez glave kuće, ali danas se koliko-toliko brinu o udovicama i djeci poginulih i nestalih. Mi smo morali šutjeti. Krivnja naših očeva nije nikada dokazana pa da je ispitamo, okajemo ili oprav-

damo. Ona je visila iznad naših glava i niti je bilo pitanja ni odgovora.

Kada sam ostao sam, živio sam bečarski. Žena mi je dovela u miraz kravu i bogatu komaru (ruho djevojačko). Krava se nije mogla navići pa je jednoga dana pobjegla. Žena mi nije bježala, nikada, i to je važno", grubo se šali Jozo i ta šala i kod domaćice izaziva smijeh.

Ja sam iz obitelji Grabovičićki. Moj stric, fra Karlo Grabovičićki, koji je kao vojni kapelan, nestao "pred vojskom" ili odstupio, kako se to govorilo, bio je najstariji brat mog oca. Uvijek smo ga spominjali i pričali o njemu, molili se Bogu za njega, nadali se. Otac mi se raspitivao, ali su mu svi svećenici govorili da je vrijeme za šutnju i da je bolje ne pitati.

Sretna obitelj...

Dom obitelji Kamenjašević

Odgajani smo bogobožno i s poštovanjem prema svećenicima.

Moja je majka teško živjela u brojnoj zajedničkoj obitelji pa je dobro procijenila da je moja udaja, iako u sirotinju, šansa da sami, s Božjom pomoći, uredimo svoj život. Došla sam "samodošla", kako se u našem kraju, uglavnom, udavalo. Crkva se dugo opirala tom našem "običaju" i zavodila red, ali mi smo tako, bez troška, jeftinije prolazili. Jozo mi je kupio zlatnu burmu koju i danas nosim.

Nikada se nismo patili. Imamo četvero djece, dvoje ženskih, dvoje muških, nek' ima brat brata, nek' ima sestra sestru. Jozo mi je u svemu pomagao, i danas mi pomaže.

Cure su nam, Milena i Spomenka, završile medicinsku i upravnu školu. Obje su se dobro udale, jedna u Dokanj, a druga u Breške. U ratu su, kada su svi odlazili, otišle s muževima, u Njemačku. Milena se vratila i ne želi nikuda ići. Na nju se uvijek mogu osloniti, uvijek mi se nađe pri ruci. Spomenka se okučila u Samoboru, zet se tamo dobro zaposlio. Sve su nam ženska unučad".

"Sinovi su, Valerinko i Marinko, završili zanate. Vozači su i jedan povremeno radi u Hrvatskoj, a drugi nije želio tako raditi. Obojica se drže kuće i imanja. Vrijedni su i vrlo sam ponosan na svoje sinove. Samo da se ožene! Još nam je to želja, da vidimo kakve će nam biti sna'e", kaže Jozo.

"Teško se danas oženiti. Sve cure samo žele otići, kud' bilo. Otac spominje Posavinu, tamo su kaže cure bolje i pobožnije od naših. Ja još čekam. Imam samo 26 godina, ima vremena!", govori naočit momak, Valerinko, stariji sin.

"Treba se ženiti, nije rano, ja ili sam se s 22 oženio. Želim dobro odgojenu i pobožnu sna'u. Takvih ima u Posavini, a koja god da je iz Posavine došla, dobra je i vrijedna.

Još dok sam bio dijete, majka me je oblačila u tkanu košulju i pelengače, ujaci bi mi napravili kožne opanke i tako dotjeran s njom sam odlazio u crkvu. I ja sam svoju djecu, na ramenima nosio do crkve. Ne mogu zamisliti život bez vjere i crkve. Volio bih vidjeti svoje sinove sa sna'ama i unucima, kao što vidim kćeri i zetove, sretno i zadovoljne", kaže Jozo.

Ove godine u Solini su odlučili popraviti kapelu. To ih je ujedinilo. Svi su se angažirali, a pogotovo obitelj Kamenjašević. Rade i Jozo

i sinovi, a Janja nosi radnicima kavu. Jozo je prakantor (procurator, crkveni odbornik, sakristan, još se u našim krajevima naziva prakatur, prakarator, prakaturu), a Janja predmoli krunicu prije mise. Ne kriju zadovoljstvo zbog kapele. "Završit ćemo je, akobogda, do Božića", sav sretan govori Jozo.

NEMA VIŠE FENJERA NI SIJELA

U zraku se osjeti da je Božić pred vratima. Janja posijala pšenicu za svetu Luciju, već ispekla kore za gibanicu, svinje su poklane, a pečenicu neće ove godine peći na Badnjak, nego dan prije, jer Badnjak pada u nedjelju. Pričaju o Božićnim jelima i običajima.

"U našem kraju ne nosi se badnjak (hrastova grana). Samo ljudi i djeca porane u jutro i idu na čestitanja. Dobro je da to budu muškarcari. Bivaju darivani.

Nema više starih običaja. Ja sam bila dijete kad je u Doknju, poviš' moje kuće, subotom uvečer bilo sijelo Na ulici. Ne znam zašto se tako zvalo, ali stariji pamte Sijelo na ulici. Meni je ostala u sjećanju večer kad je umrla moja baka. Subota, veliko sijelo, tetka cura, ašikuje. Kućani idu po nju, ide i djed, ošamari je pred momkom, čitava sramota. Te noći umrijet će baka, a život ide, "na ulici" mladost i moja tetka koju ne razumiju. Nema toga više".

"Danas se sastajemo u disco-klubovima na Breškama i Husinu. Nema nedjeljom navečer sijela niti se, poslije mise netko zadržava oko crkve. Sve je postalo samo folklor od Gospe do Gospe", veli Valerinko.

"Mi smo imali velika sijela. Grupe djevojaka pratila je s karabitušom ili fenjerom po jedna žena i išlo se na daleko sijeliti. Ja sam se dobro kitila. Imala sam male dukate po čelu ispod fesića i čembera, a imala sam i šorvane (cekine velike zlatnike). Za Veliku Gospu, Cvjetnicu, Petrovo i druge velike svece koje smo slavili u okolni oblačili smo taze (novu) odjeću. Kad sam se udala pazila sam na sebe pa sam onda oblačila tu vetiju (nošenu, stariju) odjeću oko kuće da ne kažu, vidi mlade, kako se zapustila", prisjeća se Janja.

VAŽNO JE SAMO DA ČOEK 'OČE RADIT'

Rat nije posebno zaustavio ovu obitelj. Daleko od politike i mržnje, zainteresirani za

trajne vrijednosti, oni su i tada radili i pomagali i sebe i druge.

"Važno je samo da čo'ek 'oče radit'", veli Jozo, prisjećajući se rata. "U ratu je narod sij'o 'šenicu, a ja im'o vršalicu! Nije bilo para pa mi davali ušur (ujam, dio koji se ostavlja, mjesto novca) i tako sam tonu i dvjesto kila samlio u Ljubačama. Držali smo puno krmača pa imali prasad. Ma, samo nam je bilo teško što narod odlazi.

Mi smo slušali gvardijana koji je govorio 'Nemojte ić', ako budemo morali ić', ić'emo skupa, ne id'te još!'

On nas je ohrabrio.

Kad nešto razmislim, najteže je bilo u mladosti, dok sam bio sam. Prve sam cipile kupio šesetprve, za 13 stoja. Kako sam ih pazio i čistio! Kasnije je sve dobro bilo. Sedamdesettreće kupio sam traktor. Nije bilo u ljudi traktora pa sam puno radio. Onda sam kupio plugove, kosačicu i vršalicu".

Kao u narodnoj priči!

"Sada imamo 4 krave i 2 bika, 12 svinja i tuke. Moji muškarcari nikada nisu naučili musti krave. Sve mi očiste i pripreme ja samo pomuzem. Jozo je htio upiti muzilicu, ali sam navikla ručno musti i ne smatram to teškim poslom. Htio je i on naučiti, ali nije mu išlo. Sve što proizvedem, prodamo ovdje kod kuće. Ljudi dolaze i kupuju. Nekada se nosilo na pijacu, sad slabo naše žene idu po pijaci. Imamo tradiciju i nitko nema problema s prodajom mliječnoga", ponosna je Janja dok govori o poznatoj kvaliteti mliječnih proizvoda po kojoj su uredne hrvatske žene iz okoline Tuzle već ušle u priču. U obitelji je s njima i jedna Jozina rodica koja je invalidna osoba i šticičnica Centra za socijalni rad. Ima invalidnoga brata u Fojnici kojem je Jozo vodi u posjet pa se tome raduje. Janja je poznaje još iz djetinjstva i dobro se slažu, ali ona najviše voli Jozu koji joj je rođak i zajedno su odrastali.

Sa susjedima se dobro slažu, nisu ni s kim u "zavađi".

Tako žive Kamenjaševići koji su jedna moderna obitelj okrenuta poljoprivredi (Jozo je "na čekanju", a radi u komunalnom poduzeću od 1965.) U njihovoj kući je sve uređeno po europskim standardima i imaju sve što im treba.

U dvorištu za Božić kite nisko drveće, a u kući Božićno drvo. Sve je tako čisto i uredno i dvorište i kuća pa tu i ne preostaje ništa osim pomalo radukanja. Nema više neželjenih gostiju niti vlasti od koje se naši ljudi sklanjaju u brda. Ne susreću se često ljudi koji kažu da su po Božjoj volji uvijek samo išli naprijed kako za sebe kaže Jozo Kamenjašević iz Male Soline.

Marica PETROVIĆ

SVETAC DJEČIJE RADOŠTI

Iako se o sv. Nikoli povijesno zna veoma malo, ipak je on ušao u sami vrh "svetačke popularnosti". Brojne legende svjedoče o njegovoj velikoj ljubavi prema najmanjima, nevoljnima i siromašnima. On je čovjek iskrene ljubavi prema bližnjemu koji štiti udavače, putnike, momare i malu djecu.

Sveti Nikola je rođen oko 270. godine u Maloj Aziji, a umro 350. godine u gradu Miri, kao tamošnji biskup. O njemu je najpoznatija legenda po kojoj se sveca štuje kao zaštitnika udavača. Naime u Patari, rodnom gradu svetoga Nikole, živio je neki propali plemić koji je nemajući novaca za udaju i miraz svojih kćeri, odlučio na najnedostojniji način trgovati njihovom mladošću. Doznajući za to sveti Nikola je potajice noću na prozore djevojaka donio vrećice sa zlatnicima, kako bi nevoljan otac imao pristojan miraz za svoje kćeri. Vjerojatno se iz te legende razvio pobožni predbožićni običaj (blagdan sv. Nikole 6. prosinca) stavljanje krišom darova u dječje čizmice, običaj koji, bar u našim krajevima, ni komunizam nije uspio istisnuti.

Stoga je i ove godine na blagdan svetog Nikole, 6. prosinca, Udruga "Hrvatska žena", koja djeluje u okviru "Hrvatskog doma", upriličila susret sa svetim Nikolom djeci Igraonice-radionice, Škole plesa i folkloru i djeci i unučadima njenih članica. Ulazak svetog Nikole i njegovih anđela i Krampusa u crkvu franjevačkog samostana svetog Petra i Pavla u Tuzli, osvjetljavale su svjetiljke od bundeva ("Lucijine svjetiljke") osmišljene u "Igraonici-radionici".

Svetog Nikolu su dočekala brojna dječica blistavih očiju, od kojih su mu neka i recitirala i s njim pjevala. Bilo je tu smijeha pa i plača najmanjih zbog pojave i urlanja strašnoga Krampusa, ali ubrzo je to sveti Nikola smirio s punim čizmicama razolikih darova.

Zahvaljujući humanitarnoj organizaciji "Gorušično zrno" iz Velike Britanije koja je, u suradnji s Franjevačkim samostanom Tuzla i Hrvatskim katoličkim dobrotvornim društvom iz Gračanice, dopremila u Tuzlu popriličan broj Božićnih paketića, ove se godine sveti Nikola malo duže zadržao u Tuzli. Paketići su dijeljeni po osnovnim školama Bukinju i Solini, u Župnoj crkvi Tuzla, filijalama Križani, Grabovica i Kosci, kao i nekim invalidnim i drugim organizacijama i ustanovama.

Tako je sveti Nikola razdijelivši darove zadovoljan otišao, a dječica će prepričavati svoj doživljaj i truditi se održati obećanja koja su mu dala, do njegovog ponovnog dolaska.

Zvonko BOSANKIĆ

Sv. Nikola s anđelima

Krampus je prijetnja onima koji nisu dobri

Sv. Nikola pozdravlja djecu

Djeca su dočekala sv. Nikolu s pjesmom i recitacijama

BOŽIĆNA MEDITACIJA ČEKANJE

Čekanje se oduljilo i misli se teško kontroliraju. Bježe u svakodnevicu i u njih se uvlače neželjeni sadržaji, tuđi i strani.

Ruke su se umorile sklopljene na molitvu. Neki drugi položaj više bi im odgovarao, bio bi iskreniji.

Oči traže neko drago lice i sve manje slične polusklopljenom, svetačkom, zemlji oborenog pogledu. Svaki čas može u njihov vidokrug uploviti neki detalj što na grijeh navodi.

Usta su se osušila. Voda bi dobro došla na zaustavljene riječi molitve koje su se nakupile u iščekivanju.

Lice ni mlado ni lijepo. Bore na njemu neujednačeno iscrtale svoje grafite. Ružičasti akvareli mladosti odavno su izbljedjeli.

Čekanje traje. Prvo strpljivo, s nadom i voljom, zatim zamorno s bezvoljom, pa nestrpljivo s beznađem i strahom.

Strah je ispunio iščekivanje. Strah od odlaska ljudi, od sutra, od svega na svijetu.

Bol u križima i koljenima. Moliti bi trebalo klečeći, jer duboka je i duga molitva. Ne može se stojeći izgovoriti. I glavu bi trebalo skrušeno prignuti. A ne može se!

Tuga je gusta i crna, velika i sama. Drugačija od svih drugih tuga. Treba je dobro skloniti da se ne vidi. Ne bi razumjeli. A i sramota je.

Čekanju se ne vidi kraj. Treba li upaliti svijeće Adventa i progledati?

Radost je u znatizelji djeteta koje otvara paket engleske humanitarne organizacije "Gorušično zrno", u prvim riječima dječaka što ima ime koje se voli, u prokljaloj prosinačkoj zelenoj pšenici iz staklene zdjele.

Snaga je u onim danima koji su bijeli i svijetli. U trenutku u kojemu se rađa dijete i u prvoj molitvi koju izgovara majka.

Ljubav je u čekanju. Ona će sigurno doći. Blizu je i ne treba još dugo do susreta. Ne znam koliko, ali čekanje više nije teško. Gori četvrta svijeća.

DJETEŠCE NAM SE RODILO, čekanje je imalo smisla.

Marica PETROVIĆ

Svim vjernicima želimo čestit Božić i sveto Isusovo porođenje. Neka nas Isus obdari radošću, blagostanjem, mirom, nadom i zdravljem tijekom Nove 2001. godine trećeg tisućljeća.

VAŠI SVEĆENICI RIMOKATOLIČKIH ŽUPA TUZLANSKOG DEKANATA I DISTRIKTA TUZLANSKOG FRANJEVAČKOG SAMOSTANA:

BREŠKE - UZNESENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Fra Blažan Lipovac, župnik
Fra Berislav Kalfić, ž. vikar
DRAGUNJA - SVETI LEOPOLD MANDIĆ

Vlč. Marijan Brkić, župnik
DRUJENČA - SVETI ANTO PADOVANSKI

Fra Marko Kobaš, župnik
HUSINO - RODENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Vlč. Veselko Župarić, župnik
LUKAVAC - SVETI ANTO PADOVANSKI

Vlč. Pero Iljkić, župnik
MORANČANI - SVETI JURAJ MUČENIK

Vlč. Bartol Lukić, župnik
PAR SELO - SVETA ANA

Vlč. Ilija Janjić, župnik
ŠIKARA - SVETI FRANJO ASIŠKI

Fra Franjo Martinović, župnik
Fra Marko Bandaló, ž. vikar
TUZLA - SVETI PETAR I PAVAO

Fra Petar Matanović, gvardijan i župnik
Fra Ivan Pavić, ž. vikar
Fra Zdravko Anđić, ž. vikar

Fra Martin Antunović, ravnatelj KŠC "Sv. Franjo" i Gimnazije
ŽIVINIČE - SVETI IVAN KRSTITELJ
Preč. Šimo Janjić, župnik i dekan tuzlanskog dekanata
Vlč. Ivan Jukić, ž. vikar

HRVATSKO NACIONALNO MARIJANSKO SVETIŠTE MAJKA BOŽJA BISTRičKA MARIJA BISTRICA

UREDNIŠTVU HRVATSKI GLASNIK GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI - TUZLA

Poštovanom Uredništvu, suradnicima, čitateljima lista i svim ljudima dobre volje koji dobro čine!

KRISTOVO ROĐENJE nama ljudima je na spasenje. Ganula je Boga bijeda čovjekova i njegov pad u raju zemaljskom, pa "Bog sam hita da nas spasi" poručuje nam vrijeme Došašća. Zato više i nema raja na zemlji, nego je posvuda suzna dolina.

Mi ljudi ovoga vremena spremamo se prekoračiti prag ovoga tisućljeća, stoljeća i desetljeća. Zahvaljujemo svim ljudima koji su gradili povijest pismom, knjigom, pjesmom i kulturom, ljudima koji su navješćivali Evanđelje - Radosnu vijest spasenja i ljudima koji su i nama činili dobro. Sveta Jubilejska godina nas poziva na obnovu, ljubav, dobrotu, plemenitost svake vrste.

Neka traje i dugo traje Božić, dan mira i ljubavi, dan radosti i čestitanja, dan utjehe za svakog čovjeka. Da bude Božić dan dječjeg smijeha, mladenačkog zagrijaja, roditeljske ljubavi i brige, staračkog zahvalnog pogleda za lijepu riječ.

Molimo Spasitelja da nam otvori vrata svojega srca, vrata raja i novoga tisućljeća. Otvorimo i mi vrata ljubavi i srca za svakoga čovjeka, bez razlike vjere i naroda, jer Bog je "Božić" svima.

SRETAN BOŽIĆ I NOVA 2001. GODINA, TE SRETAN PUT U TREĆE KRISTOVO TISUĆLJEĆE

Mons. Lovro Cindori, župnik

Marijabistrički i upravitelj Svetišta Majke Božje Bistričke

KARMEL - MARIJA BISTRICA; BOŽIĆ 2000.

"Svaki što imade Isusu nek dade, Ali čista srca žar Najdraži je njemu dar." (Božićna pjesma)

O Božiću Bog se nastanjuje među nama i u nama, postaje jedan od nas. Prožeti svjetlom vjere, noseći ga u svom srcu darujemo ga u ljubavi jedni drugima. Na tom putu neka Vas prati Marija, Majka Života koja je rodila Život našega života.

Sretan Božić i blagoslovljenu novu 2001. žele Vam i mole od božanskog Djeteta sestre karmelićanke iz Marije Bistrice. s. Marija Gabrijela od Otkupiteljeve ljubavi

MIR BOŽIJI HRISTOS SE RODI

Blagoslovljen Božić i Srećnu Novu 2001. godinu žele Vam vjernici Srpske Pravoslavne Crkve i sveštenik Nikolaj

HRISTOS SE RODI
Vjernicima i svećenicima pravoslavne vjere Tuzlanskog kantona sretan Božić želi
HRVATSKI GLASNIK

ŽUPNI URED SIVŠA
Dragi vjernici
Čestit Božić i sveto porođenje Isusovo, uz želju da Nova godina novoga tisućljeća obiluje u Vašem životu obiljem Božjega blagoslova i milosti

Vaš
Fra Mladen Jozić, župnik
sa svećenicima

SLAVA BOGU NA VIŠINI
a na zemlji mir ljudima dobre volje
Sretan Božić i blagoslovljenu Novu godinu
žele Sestre Kćeri Božje Ljubavi

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO NAPREDAK - SARAJEVO

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO NAPREDAK - TUZLA

Ozareni svjetlom Velikog jubileja ustrajte u plemenitoj misiji Hrvatskoga Glasnika, kao Glasnika nade i povratak ljudi i mira u njihovim obiteljima i među narodima, i čitave Vaše podružnice, kao nepresušne snage NAPRETKA u cjelini, sa željom da Vam osobno i svim članovima Podružnice uistinu bude čestit BOŽIĆ i blagoslovljena Nova 2001. godina želi Vam

PREDSJEDNIK
Prof. dr. Franjo TOPIĆ

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO NAPREDAK

Božić je blagdan u kojemu se Sjećamo i mislimo na one koji su nam dragi. U zajedništvu što ga baštiniamo radujući se Dolasku Boga - djeteta, otvorena srca pripremimo se za taj susret. Čestit Vam došao Božić i sretna Nova godina!

HKD "Napredak"
Tuzla

Čitateljima Hrvatskog Glasnika, članovima Hrvatskog doma i svim ljudima dobre volje, sretno i veselo Božićne blagdane, mir svima i sretnu Novu 2001. godinu želi
DRUŠTVO "HRVATSKI DOM" TUZLA

Čestit Božić i blagoslovljene Novogodišnje blagdane želi Vam
UDRUGA "HRVATSKA ŽENA" TULA

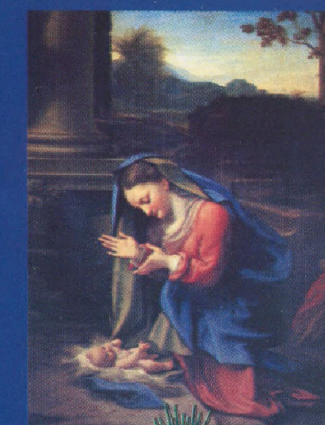
Hrvatski Glasnik
GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Neka sve nas Isus Novorođeni Kralj obdari radošću, blagostanjem, mirom i nadom.

Čestit Božić, Sretnu i blagoslovljenu 2001. godinu želi svojim čitateljima, donatorima i suradnicima
HRVATSKI GLASNIK

Svim profesorima, učenicima, roditeljima i prijateljima Gimnazije
ČESTIT BOŽIĆ I SRETNU NOVU 2001. GODINU.
želi
Katolički školski centar "Sveti Franjo"
OPĆA GIMNAZIJA TUZLA

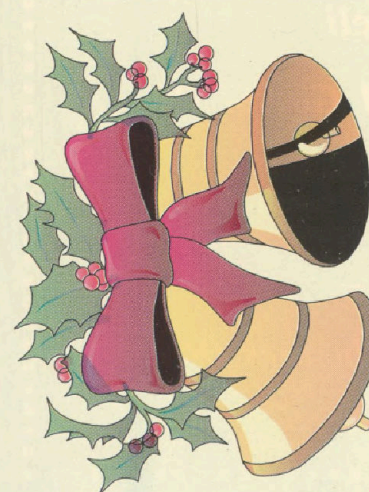
Jedna Božićna čestitka bivšeg učenika KŠC, svojoj Gimnaziji: Beč, prosinac 2000.

Draga Gimnazijo,

Ipak su četiri godine predugačke, da bi ih se nakon pola godine zaboravilo. I to ne bilo kakve četiri godine! Za njih sam ti zahvalan jer su me činile i sretnim, i zadovoljnim, i ljutim, i ogorčenim, dizale su me gore da bi me bacile nazad, dolje, činile me ponosnim, a onda mi pokazivale koliko sam sitni, sićušni (kao i svatko drugi) čovjek.

Hvala ti, Gimnazijo, na mome razredu, prijateljima i onima drugima, profesorima, i na svemu, što si me naučila. Zato ti želim Božićni blagoslov, a u Novoj godini mnogo snage, i želim ti, da ti djeca, prije svega, nauče najteži, najduži i od najstrožeg ispitivača propitivani predmet - ŽIVOT.

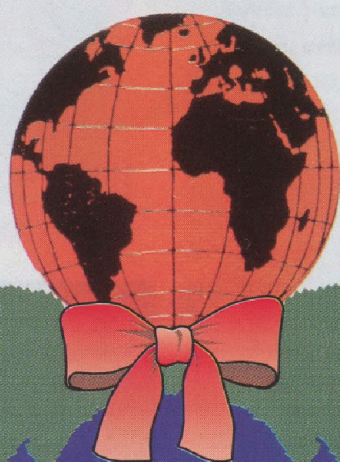
Tvoj Miroslav Krstić (nadam se, ne već zaboravljeni)

Svim katolicima
Tuzlanskog kantona
čestit Božić
i sretnu Novu 2001.
godinu
uz iskrene želje za mir i
dobro

Predsjednik
Tuzlanskog kantona
Dr. Tarik Arapčić
Predsjednik Skupštine
TK
Dr. sci. Izet Žigic
Predsjednik Vlade TK
Bajazit Jašarević

Svim građanima
katoličke vjeroispovijesti
upućujemo čestitke u
povodu predstojećih
Božićnih i
Novogodišnjih blagdana

Načelnik Općine
mr. Selim Bešliagić
Predsjedavajući
Općinskog vijeća
Ilija Jurišić

UNIVERSITY OF TUZLA

UNIVERZITET U TUZLI

Sretan Božić
sa željom da ga sa Vašim bližnjim i
prijateljima provedete u sreći i
raspoloženju
Rektor
Prof. dr. Izudin Kapetanović

Sretan i blagoslovljen

BAJRAM

svim prijateljima

Hrvatskog Glasnika,

Bošnjacima - Muslimanima

želi

HRVATSKI GLASNIK

بیرام شریف مبارک اولسون

Bajram Šerif Mubarek Olusun!

Sretan Božić i Nova godina

hrvatska
demokratska
zajednica

croatian
democratic
union

Sretan Božić i Sveto Porođenje Isusovo!
Isus Novorođeni Kralj, koji je došao čovjeka
otkupiti i spasiti, ispunio Vas u svim danima
Vašega života: radošću, mirom, čvrstom
vjerom i nadom u vječni život

Neka Vas prate svi Božji blagoslovi u Novoj
godini

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BiH
Županijski odbor Soli

HSS BiH

HRVATSKA SELJAČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Čestit i blagoslovljen Božić, mir i
veselje svima i sretnu Novu 2001.
godinu želi Vam
Županijski odbor HSS BiH
Tuzlanske županije

Čestit Božić i blagoslovljene
Novogodišnje blagdane želi
VAM

NOVA HRVATSKA INICIJATIVA
Kantonalni odbor NHI Tuzla
(sjedište Rudarska 65)
i Općinski odbor NHI Tuzla, Gradačac,
Ravne-Brčko

Čestit Božić i sretna Nova
godina
CVJEČARA "MARIĆ"

DRAGI VJERNICI, ŠTOVANI PRIJATELJI!

Božić je kršćanski blagdan kojim obilježavamo dan rođenja Isusa Krista, početak spasenja i otkupljenja ljudskoga roda. To je blagdan obiteljskoga okupljanja, druženja i darivanja. Božićno vrijeme je prigoda da se susretnemo, čestitamo i da popričamo jedni s drugima.

Mi vjernici znamo da je Božić proglas čovjekoljublja, očitovanja da je Bog postao blizak čovjeku. Tajna Božjeg rođenja na zemlji govori nam na neposredan način, kako se Bog brine za čovjeka ne s neke udaljenosti, nego nam zavijesta da je naš svijet i njegov svijet.

Dragi prijatelji, istina je da svojim rođenjem nije vidljivo promijenio tijek našega života, ali ga je i te kako osmislio... S Božićnim otajstvom mnogo je šta drukčije, jer Ljubav - Bog postao je čovjekom, jer se ljubav ljudski rodila, a Ona je preobrazbena moć svega što jest.

Baš zato, Božićno otajstvo je plodno nadom. Našem Spasitelju nije bilo lakše biti čovjekom nego nama, jer svaka ljudska narav ima svoje zakonitosti koje je i Bog morao prihvatiti kada je želio postati čovjek. Zato je naša nada utemeljena, sigurni smo da nas Bog hoće i može razumjeti. Sad shvaćamo zašto je glasnik Božića došao s porukom: "Javljam vam veliku radost!" To je radost što se rađa u ljudskom srcu, viješću kako čovjek u svojoj izdubljenosti nije sam, Bog je s njime!

Dragi vjernici, štovani prijatelji, tko kršćanski slavi Božić zna kako pored njega žive ljudi, njegova braća i sestre. Ima među njima bolesnih, ožalošćenih, starih. Ima gladnih, osamljenih, zapuštenih!

Injima je namijenjena iskra božićne radosti koju i u njihovoj duši treba zapaliti! Svi smo pozvani stalno, a posebno u Božićno vrijeme, jedni drugima biti istinski anđeli radosti i mira!

Slaviti Božić znači slaviti rođendan onoga koga smatramo sposobnim ostvariti naše težnje, za pravednošću, osloboditi nas zapreka i nemoći u ostvarivanju onoga što je naš ljudski životni smisao, istinska sreća i radost. Božić je Božji dar koji nas jača na našem životnom hodu prema vječnosti.

S ovim mislima od srca kličem:

ČESTIT VAM BOŽIĆ I SVETO ISUSOVO PORODENJE.

A u Novoj 2001. godini,
dobro zdravlje i obilan
Božji blagoslov u svim
životnim pothvatima.

Uz lijep pozdrav žele
vam vaši ujaci iz Brežaka

Fra Blažen Lipovac, župnik
Fra Berislav Kalfić, ž. vikar

PASTORALNI RAD U ŽUPI ŠIKARA O GRAĐEVINSKIM ZAHVATIMA, TE O TRENUTNOM STANJU U ŽUPI TIJEKOM 2000. GODINE

Stanje u župi je uglavnom isto kao i prethodnih godina: mislim prvenstveno na brojno stanje, kao i na vjerski život župljana Šikara. I dalje je vrlo loše ekonomsko stanje vjernika, možda lošije nego prethodnih godina.

Prema našoj spoznaji - brojno stanje župe: nastanjenih kuća je oko 1050, a župljana u župi je oko 2900. Statistika župe: u ovoj godini imali smo 19 krštenja, 14 vjenčanja, 44 prvopričesnika, 72 krizmanika, 38 sprovoda.

U župi su dvojica fratara-svećenika: župnik fra Franjo Martinović i župski vikar fra Marko Bandalo. Vjerske obrede, slavljenje sakramenata, vjeronauk školski i župni, kao i sveukupni pastoral u župi nastojimo obavljati na duhovnu korist naših vjernika.

1. Značajniji vjerski događaji u župi u protekloj godini:

- Proslava prve pričesti 04. 06. 2000. - prvopričesnika 44. Slavlje predvodio župnik fra Franjo. Za tu svečanost došle su nam i dvije časte sestre Družbe Kćeri Milosrda iz Zagreba.

- Blagdan Duhova - svečano proslavljen u našoj župi na groblju Ljepunice: blagoslov polja i proljetna misa. Misu je predvodio vlč. Marko Lacić uz koncelebraciju domaćih svećenika. Vjernika bilo oko dvije tisuće.

- Proslava sv. potvrde, krizme, 09. 07. 2000. - krizmanika 72. Slavlje predvodio i sv. krizmu podijelio naš nadbiskup kard. Vinko Puljić. Uz njega je u koncelebraciji bilo 7 svećenika. Za to slavlje su došle i dvije sestre iz Zagreba

- Proslava sv. Ilije proroka u Mramoru. Prije svečane sv. mise, župnik je blagoslovio novo izgrađeno zvono sv. Ilije, na kojemu je ugravirana ova Jubilara godina.

- Proslava Gospe Lipničke - na Malu Gospu 08. 09. 2000. Svečanu misu predvodio fra Blažen Lipovac župnik iz Brežaka uz koncelebraciju domaćih svećenika. Vjernih štovatelja Gospe preko tisuću.

- Proslava Patrona naše župe - sv. Franje Asiškoga 04. 10. 2000. Svečanu sv. misu u 11 sati u crkvenom dvorištu predvodio fra Ivo Pavić, župni vikar iz Tuzle. Uz njega su koncelebriralo u misi 11 svećenika.

- Isti dan pred svečanu misu obavio je vlč. Šimo Janjić blagoslov novopodignutog Jubilarnog križa ispred župne crkve.

- 22. 10. - jesenska zahvalna misa na groblju u Matićima. vjernika oko 1500. Misu predvodio župnik. Neposredno pred misu župnik je blagoslovio novopodignuti montažni zvonik uz postojeću kapelu na groblju.

- Blagdan Svih svetih, proslava na groblju Ljepunice. Vjernika preko 2000. Misu predvodio župnik, a propovijedao fra Marko Lovrić.

2. Značajniji građevinski poslovi u župi u ovoj godini:

- U srpnju smo završili izgradnju potpornog zida u crkvenom dvorištu koji smo započeli prošle godine. Zid je od armiranog betona od lomljenoga kamena, s licem prema crkvi. Sveukupno, zid je veličine oko 160 m2.

- Uredili smo dio prostora u župnoj kući za smještaj sestara.

- Nabavili smo novi razglas u crkvi, kao i za crkveno dvorište.

- Nabavljeno novo zvono za kapelu u Mramoru od 120 kg.

- Nabavljen je i postavljen Jubilarni križ ispred crkve.

- Izgrađen je i postavljen montažni zvonik za kapelu u Matićima.

- Izgrađeni su i postavljeni svi novi prozori na župnoj crkvi, njih 20 komada.

Osim tih većih zahvata još je bilo mnogo manjih. Bogu hvala na svemu! Hvala našim župljanima koji su otkidali od svojih usta da bi ove poslove odradili i priveli kraju, kao i brojnim donatorima koji su nam u mnogome pomogli. Molim Svemogućeg Boga da ih obilno nagradi.

Pred nama je najveći kršćanski blagdan Božić. Ove godine slavimo Jubilarni Božić. Za kršćanina nema dana u godini koji unosi toliko veselja i radosti, toliko topline u naše srce kao Božić. Božić je blagdan radosti, a radost možemo doživjeti jedino jedni s drugima, zato taj Blagdan zovemo obiteljskim blagdanom. Da bi iskusili radost i sreću Božića, trebamo se truditi obradovati i usrećiti drugoga. Radost je blago koje se dijeli, dijeleći je s drugima osjećamo se sretni i druge usrećujemo. Neka nas božićna radost prati na početku novog Mileniuma. Svima kršćanima iskreno želimo SRETAN BOŽIĆ I SVETO ISUSOVO PORODENJE, pratio vas Božji blagoslov u Novoj godini, žele vam vaši ujaci:

Fra Franjo Martinović, župnik
Fra Marko Bandalo, ž. vikar

1976-2000

SVEČANOST OBILJEŽAVANJA GODIŠNJICE UNIVERZITETA U TUZLI

Svečanost obilježavanja 24. obljetnice Univerziteta u Tuzli održana je u Kristalnoj dvorani Hotela "Tuzla", 18. prosinca 2000. s početkom u 11 sati.

Voditeljica svečanosti Azra Kalesić pozdravila je sve prisutne na ovoj svečanosti, a Zbor mješovite Muzičke škole i Djevojački zbor Puellae Salinariae, pod ravnanjem g. Mirka Duška izveo je studentsku himnu GAUDEAMUS IGITUR.

Prorektor Univerziteta g. prof. dr. Šefik Mulabegović osvrnuo se na pređeni put Univerziteta od osnivanja do danas, te je govorio o postignutim rezultatima u proteklom periodu.

Tijekom svih ovih godina Univerzitet je bio stjecište znanja i znanstvenoistraživačkog rada. Svršeni studenti na fakultetima Univerziteta u Tuzli danas su uspješni profesori, humanisti, inženjeri, menadžeri i znanstvenici u zemlji i u svijetu. Uspješnim studentima posvećen je i ovaj dan, posebno onima koji su svojim uspjehom u studiju zaslužili posebna priznanja Univerziteta. Studentima su za postignuti uspjeh u studiju dodijeljena priznanja u obliku Zlatne i Srebrene plakete Univerziteta.

Plakete je studentima uručio g. prof. dr. Izudin Kapetanović, rektor Univerziteta. Dodijeljena je 31 srebrna plaketa za uspjeh tijekom studija i šest zlatnih dodijeljeno je studentima koji su diplomirali s prosječnom ocjenom 9 i više.

Prije početka prozivanja svakog studenta emitirana je fotografija na popisu s ispisanim imenom i prezimenom, nazivom fakulteta, te prosječnom ocjenom.

Rektor je uručio i petorici studenata generacije i novčane nagrade u visini od po 1.000,00 KM.

Predstavnik studenata se zahvalio u ime svih nagrađenih studenata s apelom da ostanu ovdje u svojoj zemlji, jer dolaze bolja vremena, a i potrebni su najviše u ovom trenutku.

Odano je posebno priznanje srednjim školama za kvalitetno osposobljavanje učenika. Među istaknutim školama je i JU Katolički školski centar, "Sv. Franjo" - Opća gimnazija.

U toku 24 godine postojanja Univerziteta u Tuzli, njegovom razvoju u najvećoj mjeri doprinijeli su profesori, asistenti i studenti ovog Univerziteta, predstavnici svih instanci

Dr. Izudin Kapetanović i
dr. Richard Azizkhan

Dr. Šefik Mulabegović

Uvaženi gosti

Gaudeamus igitur

1976-2000

PROGRAM OBILJEŽAVANJA GODIŠNJICE UNIVERZITETA

OTVARANJE KABINETA ZA UČENJE NA DALJINU
Četvrtak, 14. 12. 2000. u 12 sati, Zgrada Gimnazije u Tuzli

PROMOCIJA IZDAVAČKE DJELATNOSTI UNIVERZITETA U TUZLI
Petak, 15. 12. 2000. u 13 sati, Filozofski fakultet

UNIVERZITETSKI KOŠARKAŠKI TURNIR
Petak, 15. 12. 2000. u 14 sati, Univerzitetski sportski dvorana

ULIČNA TRKA "UNIVERZITET 2000"
Subota, 16. 12. 2000. u 13 sati, Pinge - Skver - Pinge

PROMOCIJA STUDENTSKOG AKADEMIJE DRAMSKIH UMJETNOSTI
Pozorišna predstava "Branja moja, Jelena Šarićević"
Subota, 16. 12. 2000. u 19,30 sati, Narodno pozorište Tuzla

REKTORSKI TURNIR U ŠAHU
Nedjelja, 17. 12. 2000. u 10 sati, Filozofski fakultet-CEDUT

SVEČANOST OBILJEŽAVANJA GODIŠNJICE UNIVERZITETA U TUZLI
Ponedjeljak, 18. 12. 2000. u 13 sati, Kristalna dvorana, Hotela Tuzla

SVEČANI KONCERT INKUB ZVONKO ČERIĆ
Ponedjeljak, 18. 12. 2000. u 19 sati, Velika sala BKC Tuzla

SVEČANA PROMOCIJA DOKTORA NAUKA
Utorak, 19. 12. 2000. u 11 sati, Amfiteatar Filozofskog fakulteta

UNIVERSITAS STUDIORUM TUZLAENSIS

Vlasti, kao i mnogi znanstvenici iz inozemstva, koji su dolazili na fakultete Univerziteta od osnivanja, a posebno u najtežim vremenima te pružali mu pomoć kako u nastavno-znanstvenom procesu, tako i u odgoju kadrova. Na svečanosti je dodijeljen počasni doktorat Univerziteta u Tuzli uspješnom znanstveniku u oblasti dječje kirurgije i pedijatrije iz Cincinatija, Ohio, gospodinu Richardu Azizkhanu.

Richard Azizkhan se zahvalio i obratio prisutnima.

Rektor prof. dr. Izudin Kapetanović kraćim se govorom obratio profesorima, studentima, nagrađenima, te gostima koji su prisustvovali ovoj značajnoj svečanosti.

Na kraju je g. Goran Pekić - Karkin uz klavirsku pratnju prof. Zlatana Mujića pozdravio ovu obljetnicu kompozicijama: G. Verdi: La mia Letizia infondere i Di capuo: Sole mio.

Brojni gosti bili su oduševljeni programom i izvedbom cijele svečanosti u povodu 24. obljetnice Univerziteta u Tuzli.

Pripremio: Juraj Novosel

Foto: BLICKO

OBRANA NACIONALNIH INTERESA I ILI (POST)IZBORNO-STRANAČKA BORBA

Nešto više od mjeseca od održanih Općih izbora, kako je to predviđeno Poslovnikom, u Tuzli je 16. prosinca 2000. godine održana Konstituirajuća sjednica Hrvatskog narodnog sabora BiH. Da ne bude zabune, ova sjednica ima izravnu vezu sa onom održanom u Novom Travniku, prije izbora, ali su na ovoj, uvjetno nazvanoj drugoj, sjedili i nedavno izabrani zastupnici

Konstituirajuća sjednica Hrvatskog narodnog sabora, sastavljenog od dijela stranaka sa hrvatskim predznakom, održana u Tuzli 16. prosinca 2000. godine, potvrdila je ono što se unaprijed znalo i pretpostavljalo. Glavni sudionici i ovoća skupa bili su prvaci HDZ-a, HSP-a, Hrvatskih demokrišćana..., a apsolutna većina prezentiranih priča ukazivala je na to da se u HDZ-u plaše gubljenja izvršne vlasti, a manje stranke uz jaču sestru nastoje trajati na ovaj način, kada već nisu preskočile parlamentarni prag. Istina, ima mjesta i skretanju pozornosti na neriješene međunarodne odnose, ali bi isticanje "hrvatske ugroženosti" u BiH, imalo veću snagu i produktivnije ishode da su se nosioci dijela vlasti sa HDZ-ovim predznakom bar malo osvrnuli oko sebe i počistili po svojim dvorištima.

PRELIVENA ČAŠA HRVATSKOGA STRPLJENJA

Gospodin Ante Jelavić, predsjednik Sabora, između ostaloga, je naglasio: "Formiranje Hrvatskog narodnog sabora je povijesni događaj za bh. Hrvate. Do ovoga je moralo doći, jer je čaša hrvatskog strpljenja prelivena, a neustavna odluka OESS-a o izboru zastupnika u domove naroda je predstavljala kulminaciju. U predizbornoj kampanji se forsirala pobjednička koalicija, koja je trebala zbrisati stranke s nacionalnim predznakom. Ovih dana se pravi nekakva alijansa koja bi trebala formirati izvršnu vlast bez Hrvata. To je ponovno otvaranje pandorine kutije i oduzimanje konstitutivnosti hrvatskom narodu".

Uz svo uvažavanje zvanja, znanja i autoriteta gospodina Jelavića, ostaje nejasnoća,

otkud i kako zna tko će iz eventualne alijanse ući u izvršnu vlast. Poznato mu je, kao i svima bar malo upućenima u politička zbivanja na bh. sceni, da to neće biti predstavnici HDZ-a, ali se unaprijed ne može tvrditi da u toj vlasti neće biti Hrvata. Ali je više nego tendenciozno i stranački jednostrano i pristrano tvrditi da je to oduzimanje konstitutivnosti hrvatskom narodu u BiH. To uveliko podsjeća na euforiju iz bliske nam prošlosti, kada za Hrvata nije priznavan nitko tko nije bio član HDZ-a.

Anto Pašalić, jedan od dopredsjednika, skrenuo je pozornost na to da Hrvatski narodni sabor ne prihvaća odluku OESS-a o skidanju legalno i legitimno izabranih zastupnika, te dodao: "Zabrinuti smo zbog tijeka postizbornih poteza. Sve što Hrvati i na ovom Saboru traže, to drugi u BiH već imaju".

Sabornik Pašalić nije pojasnio što mu to smeta i što ga zabrinjava u postizbornim aktivnostima, te što to drugim imaju što Hrvati u BiH nemaju.

ALIJANSA ZA PROMJENE I SVETA ALIJANSA

Petar Milić, također, dopredsjednik HNS-a se obratio sabornicima: "Ukoliko se formira alijansa za promjene, Hrvatski narodni sabor će odgovoriti svetom alijansom. Vlada koju bi formirala takva alijansa bi bila marionetska i to bi bio dokaz da Hrvati u BiH nisu konstitutivni i da nemaju institucionalnu zaštitu. Zbog svega toga HNS mora prerasti u zakonodavno tijelo, a to je nama Hrvatima iznuden potez".

I u ovom slučaju ostaje nejasno zašto to Hrvati ne bi bili konstitutivni ako ispred eventualne alijanse za promjene u izvršnoj vlasti bude razmjern broj Hrvata, što je više nego izvjesno ako do formiranja alijanse dođe.

HSP-ovac **Zdravko Hrčić** je istakao: "Ovo što nam se nameće kroz alijansu za promjene gore je od komunizma. To razara gospodarstvo i uništava Hrvate u BiH", završavajući diskusiju pozdravom "Bog i Hrvati, za dom spremni!"

Uz uvažavanje svih demokratskih principa i sloboda, dio pozdrava "... za dom spremni!" sigurno je za mnoge neugodna i bolna asocijacija.

Izabrani zastupnici kojima je odlukama Misije OESS-a u BiH oduzet mandat, kao i kandidati koji su odlukama Misije OESS-a skinuti sa kandidacijskih lista.

Iz citiranog članka, koji ni iz cijelog Poslovnika, nije razvidno o kojim predstavnicima se radi, odnosno iz kojih su političkih stranaka. Ostaje pretpostavka da je riječ o Hrvatima iz svih stranaka, ali na Saboru, održanom u Tuzli, 16. prosinca 2000. godine, nisu viđeni Hrvati iz SDP-a, HSS-a, NHI-a, izuzev **Ante Zvonara**, dosadašnjeg zastupnika NHI-a u Skupštini Tuzlanske županije.

PREDSEDNIK I DOPREDSEDNICI BEZ KONKURENCIJE

Za predsjedavajućeg Predsjedništva Hrvatskog narodnog sabora Bosne i Hercegovine, kao jedini kandidat, jednoglasno je od strane nazočnih izaslanika izabran **Ante Jelavić**, predsjednik HDZ-a BiH i član Predsjedništva BiH. Dužnosti dopredsjednika, također, kao jedinim kandidatima, jednoglasno su povjerene: **Ivi Andriću-Lužanskom**, **Anti Pašaliću**, **Petru Miliću** i **Zdravku Hrčiću**.

FEDERACIJA I KONFEDERACIJA

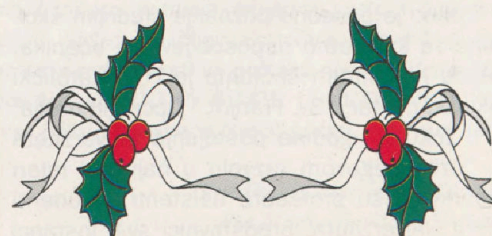
Ivo Andrić-Lužanski, dopredsjednik Federacije BiH i jedan od dopredsjednika HNS-a je postavio pitanje zašto je marginaliziran Washington sporazum, po kojem su Federacija BiH i Hrvatska trebala stupiti u konfederalni odnos. Uz to još je skrenuo pozornost i na to da su potpisani sporazumi o odnosima Federacije BiH i Hrvatske mrtva slova na papiru i da od potpisanog ništa nema u praksi.

Mladen Ivanković iz stranke "Radom za boljitak" je upozorio sabornike koji su napadali međunarodnu zajednicu i njene predstavnike da to ne vodi dobru, odnosno da vodi ka samoizolaciji, te da se od međunarodne zajednice ne može tražiti pomoć, a u isto vrijeme ih napadati za sve i svašta. Dok je gospodin Ivanković govorio mnogi sabornici su napustili veliku salu Bosanskog kulturnog centra u Tuzli, a čuli su se i zvižduci. Zvižduka nije bilo dok je **Dragan Čović**, dopremijer Vlade F BiH govorio o tome da Hrvati moraju biti ekonomski jaki, jer će se samo tako moći izboriti za sva svoja prava.

Očito, ekonomija je većini sabornika slaba strana, a nije tema za euforično ispoljavanje osobnih frustracija.

U kratkom novinskom zapisu sa ovog skupa nemoguće je prenijeti sve ono što se na ovom skupu čulo. Međutim, ostaje pitanje bez odgovora što se ovim postiglo. Tim prije što ni Referendum, koji je na inicijativu prethodnog saziva HNS-a održan 11. 11. 2000. godine, na dan općih izbora, nema zakonski obavezujuću snagu. No, zato je imao snagu maestralne nacionalne homogenizacije i predizborne kampanje, kao što i ovaj Sabor više ima predznak postizborne stranačke borbe, nego borbe za nacionalne interese bh. Hrvata.

Nikola J. IVANOVIĆ

Čarolija teatra

Izuzimajući kultnu tuzlansku "Hasanaginicu", kad bi se birale najbolje predstave Tuzlanskih pozorišnih dana, to bi po mnogima bile predstave: "Čehov je Tolstoju rekao zbogom" Kamernog teatra 55 iz Sarajeva i "Skapenove spletke" Narodnog pozorišta iz Zrenjanina

Bila je to ševa

U Narodnom pozorištu Tuzla su od 21. studenoga do 9. prosinca 2000. održani Tuzlanski pozorišni dani, jedinstvena teatarska manifestacija u Bosni i Hercegovini koja već ima karakter tradicionalnog okupljanja pozorišnih umjetnika sa južnoslavenskih prostora.

U okviru Tuzlanskih pozorišnih dana nastupilo je jedanaest pozorišnih kuća iz BiH, Hrvatske, Srbije i Mađarske, priredene su dvije promocije knjiga, otvaranje jedne izložbe i otkrivanje jednog murala, te večer sa glumicom **Mirom Stupicom**.

Kako ističu u Narodnom pozorištu Tuzla, materijalni uvjeti nisu dozvoljavali profilaciju sadržaja sa kojim će nastupiti pozvana kazališta, jer je gostima ponuđeno da u Tuzlu dovedu predstave po svome izboru, ali i u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima. Uprava Tuzlanskog pozorišta je uspjela dogovoriti da gostujuća kazališta snose troškove puta i transporta, dok su domaćini bili u prilici tek da osiguraju prenoćište i hranu. To je razlog šarolikosti repertoara manifestacije, što se može smatrati i kvalitetom ovogodišnjih Tuzlanskih pozorišnih dana.

Manifestacija je otvorena kulturnom predstavom Narodnog pozorišta Tuzla, "Hasanaginicom" Nijaza Alispahića, čiji je tekst prije nekoliko mjeseci objavljen u Antologiji bosanskohercegovačke drame, gdje je ova dramska verzija "Hasanaginice" proglašena za najbolju od svih deset dosadašnjih. Puna dvorana potvrdila je da je šteta što je ova predstava više igrana izvan Tuzle, nego u samoj Tuzli gdje je i nastala.

Noć poslije izvedena je poznata predstava Narodnog pozorišta Sarajeva, "Hanka", Isaka Samokovlije, sa Medihom Musliović u naslovnoj ulozi. I u "Hasanaginici" i u "Hanki" tuzlanski glumac **Mirsad Tuka** je igrao glavnu mušku ulogu.

Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka predstavilo se predstavom "Male komedije", Milana Begovića, potvrdivši da su predstave ovog kazališta, bile velike ili male, uvijek brižljivo pripremane, temeljito građene, do semantike posljednjeg detalja, na čemu inače insistira moderni teatar.

U petak 24. studenoga uslijedio je nastup Kamernog teatra 55 i briljantna izvedba teksta hrvatskog dramatičara Mire Gavranca: "Čehov je Tolstoju rekao zbogom", u režiji Gradimira Gojera. Miro Gavran koji je svoju prepoznatljivost profilirao na pisanju komada o intimnim životima historijskih ličnosti, i ovaj je put načinio zanimljivu, ironijsku, pomalo i grotesknu, dakako izmišljenu priču o navodnoj Tolstojevoj ambiciji da mladi Čehov napravi razgovore s njime, kao što je Eckermann napravio sa Goetheom. U sve to upletene su i njihove dvije supruge, koje sudjeluju u intrigama, nemoralnim ponudama, zapletima. Briljantne role ostvarili su doajeni bh. glumišta Kaća Dorić i Zoran Bečić u ulozi Tolstojevih.

Hasanaginica

Umjeli su da iz tekstualnog predloška izvuku maksimum danog, ali i da nadgrade piščeve i redateljske okvire, da prodube i iznijansiraju situacije koje su, zahvaljujući njima, iskriale vrhunskim glumačkim umijećem. Iznad uobičajenih očekivanja prijatno iznenađenje priredili su drugo dvoje glumaca, Čehovljevi, mlada Ana Vilenica, studentica Akademije u Sarajevu, te mladi Rijad Ljutović, koji se imao priliku potvrditi i u susjednoj Hrvatskoj. Sudeći po reakcijama gledatelja, ali i po skromnom kritičkom sudu, kad bi se birala najbolja predstava Tuzlanskih pozorišnih dana, to bi po mnogima bila predstava Kamernog teatra 55 - "Čehov je Tolstoju rekao zbogom".

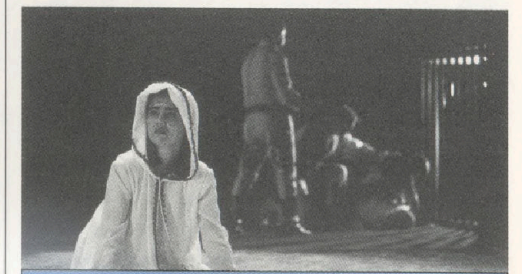
U međuvremenu su priredene dvije promocije knjiga: "Kolaži" Gradimira Gojera i "Tuzland" Fatmire Alispahića. Uslijedila je večer sa legendarnom **Mirom Stupicom** (78) koja je, uz konferansu beogradskog teatrologa Feliksa Pašića, pripovijedala o sebi i iz sebe.

Narodno pozorište Sombor je iz objektivnih razloga otkazalo gostovanje, a Pozorište iz Zrenjanina se predstavilo sa Moliereovom "Skapenovim spletkama". Zrenjaninska predstava je naišla na nepodijeljene simpatije tuzlanske publike, ali i visoke ocjene kazališnih znalaca. Hrvatsko kazalište iz Pečuha, kojega se Tuzlaci još sjećaju po prošlogodišnjoj izvedbi "Medeje", izvelo je komad "Nekoć u Saint-Michelu", potvrdivši da i mlada kazališta mogu imati zavidnu razinu profesionalne i stvaralačke zrelosti. Sarajevski ratni teatar izveo je Sigalovu "Ljubav", a Hrvatsko narodno kazalište iz Mostara Gavranove "Ljubavi Džordža Vašingtona". Tuzlansko Pozorište se pored "Hasanaginice", predstavilo sa još tri predstave: Brechtovim "Galilejom", Goetheovom "Ifigenijom na Tauridi", te posljednjeg dana susreta sa predstavom Efraima Kišona "Bila je to ševa"; ovom, po mnogima izvrsnom predstavom, priređeno je obilježavanje 45. godišnjice teatarskog rada doajena bh. glumišta, tuzlanskog glumca, reditelja i teatarskog pedagoga Tomislava Krstića. Radom na ovoj predstavi u mirovinu su ispraćeni scenograf NPT Sead Hodžić HIS, i krojačica Šefika Hukić.

Posebnu pozornost privukla je predstava "Draga Jelena Sergejevna", Ljudmile Razumovske, u izvedbi studenata tuzlanske Akademije dramskih umjetnosti. Ovo je sjajan primjer međusobnog prožimanja i stvaralačke suradnje između Akademije dramskih umjetnosti i Narodnog pozorišta Tuzla.

Na kraju susreta promoviran je mural "Čarolija teatra" koji je na fasadi Pozorišta naslikao tuzlanski umjetnik Čazim Sarajlić, čija je izložba slika, ujedno, otvorena u okviru Tuzlanskih kazališnih dana.

Što reći na kraju? Izvrsno je što su općinske i kantonalne vlasti imale sluha za ideju Narodnog pozorišta Tuzla da se ove godine ne prekine tradicija okupljanja kazališnih stvaralaca u Tuzli. Mala su to sredstva za ogromnu radost koja je priređena građanima ovoga grada. Ali i

Ifigenija na Tauridi

svim gostima koji su imali priliku da se predstave sjajnoj tuzlanskoj kazališnoj publici. **Fatmir Alispahić**

MICHELANGELO IZ TUZLE

K. Kreković: Kralj Bosne Stjepan Tvrtko I

- Među ostalima, uputili su me na Vladimira Vladka Mačeka, potpredsjednika Vlade Kraljevine Jugoslavije iz reda hrvatskoga naroda. Mačeka je najlakše bilo naći u Beogradu. Sa Zinom i slikama otišao sam onamo, u nadi da ću Mačeka zainteresirati za moje hrvatske monumente, kao nekoga tko će shvatiti što to znači, i da ću tako svoj san pretvoriti u stvarnost.

Godina 1940. bila je već gotovo istekla. U sjećanju mu se zauvijek urezao taj put; dugi zvižduk vlaka slavonskosrijemskom ravnicom što se otkriva pred njim, sela i gradovi kako se obrću s Hrvaticama u narodnim nošnjama, kao rukohvatima šarena cvijeća, na prozorima i vratima, u dvorištima.

- **Očekivao sam previše od toga puta** - priznao je Kreković sjetno - **a on je vodio u...**

- **Što se dogodilo na njegovu kraju?** - upitah nestrljivo, uvjeren da je umjesto uspjeha, doživio razočarenje.

- **Mačeka nismo ni našli, a slike su izgorjele** - rekao je potišteno.

- **Tako brzo?** - naježio sam se od pomisli da mu je pošlo po zlu.

- **Istina, sažidao sam si skroman, ali lijep atelijer do samoga Malog Kalemegdana. Međutim, nakon samo četiri mjeseca, 6. travnja '41., bombardirana je prijestolnica, kada mi je uništeno sve što sam donio iz Pariza i stvorio u Beogradu. Doslovce svi moji predratni radovi: oko tisuću djela i mnogo arheoloških predmeta, sve što sam imao. Bomba, prva koja je toga dana pala na Beograd, pogodila je upravo kuću u kojoj smo bili smješteni. Sav moj opus na temu hrvatske povijesti nestao je u plamenu.**

Vidno ožalošćen, oživljavao je u sebi taj svoj stradalni ciklus, svoje duge i strpljivo stvarane "kraljeve", kao otac što žali svoje poginule sinove.

- **Sačuvao sam tek fotografije tih slika. Jedino se na temelju njih mogu identificirati neke od njih. Kao ova s likom kralja Tomislava** - pokazao je jednu fotografiju, fotografiju veoma snažna i do namršenosti zamišljenoga starijeg čovjeka koji stoji s krunom na glavi, hrvatskim grbom na prsima, na srcu, i ruku prekrivenih na dršci velikog mača. - **Kralj Tomislav je okrunjen u rodnom kraju moje majke... na Duvanjskom polju.** (Na to je bio osobito ponosan.) - **Zato sam ga prvoga, u povodu tisućite obljetnice toga događaja, 1925. u Parizu naslikao i najbolje čuvao. Kao da mi, ako ga izgubim, život više ne bi imao smisla.**

- **"Kralj Tomislav" otkriva Vašu sklonost naglašenoj monumentalnosti** - primijetio sam već na prvi pogled. - **Zato su Vam i bili ljubomorni kolege u Zagrebu. Jedini ste Vi, koliko znam, naslikali sve hrvatske kraljeve, zbog čega imate povijesno nemjerljivu zaslugu!**

- **Tko zna!** - prokomentirao je kratko i nezainteresirano. Kao da se to dogodilo nekom drugom, ne njemu. - **Uostalom, važno je imati neprijatelje. Tako očvršneš. Da, da, da bi dobro usplo, umjetnik treba neprijatelje. Neprijatelj umjetnika motivira. U svakom slučaju.**

To je bila davna prošlost i ružno sjećanje na nepravdu koju su Krekoviću učinili zagrebački kolege. Prošlost koju nije želio oživljavati. Zavist i ljubomoru nikad nije osjećao, a ako je nešto o tim pojavama, uobičajenim i rasprostranjenim upravo među umjetnicima, uopće i mislio, bilo je to s nekim ravnodušnim prijezirom što ga je osjećao prema svim zavidljivim i ljubomornim osobama. Osim toga, kakav je to umjetnik kojemu ne zavide i ne pokušavaju barem usporiti njegovo napredovanje, zagorčati mu život i zatamniti njegovu zvijezdu, umanjiti značaj njegovih najznačajnijih djela, pa i glavnoga ostvarenja! A što se njega i hrvatske metropole tiče.

- **Ipak ste se vratili u Zagreb?** - svjedočio je njegov autoportret s golubovima u rukama, nastao 1944. u glavnom gradu Hrvatske.

- **Odmah** - nije se kolebao, ni oklijevao. - **Bez ičega, "gol ka' crkveni miš", kako se kaže.**

Na to se odlučio još 27. ožujka 1941., na beogradskim Terazijama, stojeći na pločniku ispred kazališne kavanice u kojoj je najradije odsjedao s Lovrom plemenitim Matačićem, glasovitim opernim dirigentom, i drugim svojim izabranim prijateljima. Tu su se, toga dana, održavale masovne demonstracije protiv pristupanja Kraljevine Jugoslavije Trojnom paktu. Demonstranti su, pretežito

mladi ljudi, koji i nisu mogli biti svjesni kakve to strašne posljedice nosi, s velikom odlučnošću izvikivali parole: "Bolje rat, nego pakt!" i "Bolje grob, nego rob!". Ne zato što mu se to činilo neopravdanim ili nerazboritim, ali, prateći odvijanje demonstracija, dobacio je njihovim sudionicima "Gluposti! Bolje je ostati živ!" Izabrao je treću mogućnost i vratio se natrag u Zagreb, s Matačićem i ostalim umjetnicima, intelektualcima i političarima - predstavnicima hrvatskoga naroda u Vladi i najvišim institucijama dotadašnje države.

- **I u njemu ste proživjeli rat?** - ustvrdih.

- **U jednoj iznajmljenoj villi... u miru, tišini i razmjerno pouzdanom anonimnosti** - okarakterizirao je.

- **Svih pet godina?** - činilo mi se to odveć dugim razdobljem, budući da je bio u životnoj dobi kada je mogao najviše dati od sebe. Kao umjetnik, naravno.

- **Godine 1941. sam održao svoju jedinu izložbu u Zagrebu.**

- **Pisalo se uglavnom o mome životu i objavljujane su slike na temu hrvatske povijesti. Tako je zagrebački list na njemačkom jeziku "Novi red" već 20. srpnja 1941. donio portret mojih roditelja. Druge su, pak, novine svoje duplice ustupile mojim "hrvatskim kraljevima"** - ispričao je sažeto.

- **Nitko vam nije spočitavao što ste portretirali kralja Aleksandra i, također, pet godina, bili dvorski slikar u Beogradu?** - htio sam znati.

- **Ne, nikada. nimalo** - odmahnuo je niječno glavom.

- **A Vašoj supruzi, zato što je bila Židovka?** želio sam provjeriti lažu li nam, i koliko, čitanke i školski udžbenici iz novije povijesti kada tvrde da su Hrvati tijekom Drugoga svjetskog rata bili genocidan narod.

- **Šalite se, zemljače?** - slatko se nasmijao mojoj neupučenosti u tadašnje stvarno stanje stvari. - **Zinu je Zagreb uvažavao koliko i mene. Brzo je stekla povjerenje i prijateljice, izlazila.**

- **Prilagodili ste se novoj situaciji?**

- **Ne, ne potpuno, ali.**

- **Imali ste tada atelijer u Zagrebu?**

- **Na Tuškancu, gdje smo stanovali, ali je i on uništen u bombardiranju** - rekao je s dubokim žaljenjem.

- **Tih ste ratnih godina nešto i naslikali?** - vjerovao sam.

- **Neka od mojih najboljih djela** - naglasio je.

- **To su sigurno portreti?** - pretpostavljao sam.

- **Mahom!** - potvrdio je. - **Među njima se ističu: Beethoven, Michelangelo, Rembrandt, Tintoretto, ali i mnogi Zagrepčani i Zagrepčanke. Najuspjeliji mi je, kažu, onaj Jakova Gotovca, jednog od najznačajnijih hrvatskih skladatelja. No, lijep je, smatram, i onaj Ane Maričić. S njezinom smo obitelji Zina i ja bili povezani jakim prijateljstvom. A**

K. Kreković: Hrvatski kraljevi Tomislav i Zvonimir

PEDAGOŠKI STANDARDI ZIMSKOGA ODMORA U TUZLI

I ove godine školarci u Bosni i Hercegovini nemaju zimske ferije u isto vrijeme. Ne samo u cijeloj državi, na što se pomalo navikavamo, nego i u Federaciji Bosne i Hercegovine, daci će se odmarati u različito vrijeme i na različite načine. Neki to brane uzorima iz bijelog svijeta jer, pričaju, ni tamo nisu usuglašeni dani odmora.

Daleko je "bijeli svijet" od nas i mi od njega i ni u čemu nismo ni nalik, ali eto, u odmaranju učenika sličimo k'o jaje jajetu.

Sarajevski kanton započinje svoje ferije 23. prosinca i bez prekida odmora čaka do 25. siječnja, Bošnjačka gimnazija u Sarajevu odmara od 15. prosinca do 15. siječnja, a KŠC "Sv. Jospip" iz Sarajeva ima ferije od 23. prosinca do 15. siječnja.

Tuzlansko Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa donijelo je nevjerojatnu odluku:

Božić se ne smatra praznikom (samo katolici, učenici i profesori mogu opravdano izostati, ali se nastava redovito odvija i sve propušteno mora se nadoknaditi). Učenici i profesori koji nisu katolici, ne mogu toga dana planirati posjete rođacima, prijateljima i susjedima koji slave, ili to mogu neblagdanski, stresno, nakon ili prije radnih obaveza.

Bajram praznuju svi samo jedan dan. Kao i u školama koje imaju većinsku muslimansku djecu, jedan dan se odmara za Bajram svake godine i KŠC "Sv. Franjo" u Tuzli. Nema u njoj preko 50% muslimanske djece (čime se tumači ova

čudesno brzopleta i nehumana odluka), ali sva djeca će osjetiti da je toga dana blagdan i da netko njemu drag i važan slavi. U tom slavljenju oni će se družiti, kao što su se družili u nevoljama koje su im bile, a i danas su zajedničke.

Na stranu to što je jedan dan za tako važan muslimanski blagdan malo!

Nakon prvoga dana Bajrama, 28. i 29. prosinca ide se u školu, pa se onda opet ne ide do trećega siječnja. Zatim se nastava odvija do 12. siječnja i tada ide na zimsko ferije. Učenik - katolik (kako smiješan neologizam!) ima još jedan dopust više. Dakle, odmara 23., 24. i 25., zatim dolazi u školu 26. pa 27. opet na odmor. Onda radi 28. i 29. pa odmara do 3. siječnja. Od 12. i on postaje multikulturalan. Aferim!

Kolege iz Sarajeva (logično je s nekom se sličnim porediti!) razumno nas iz KŠC "Sv. Franjo" upućuju da se koristimo svojim Kalendarom godišnjih aktivnosti koji smo u rujnu uredno poslali Ministarstvu i koji nam je odobren. Nema, dakle, nitko ne brani ponašati se pedagoški i stvarno pružiti učenicima kvalitetan zimski raspust, bez nepotrebnih prekida koji nemaju nikakvu svrhu. Uz to, omogućuju im dostojanstvenu proslavu obiteljskih blagdana koji se slave na cijelome svijetu. Međutim, problem je vrlo praktične prirode. U vremenu u kojem Ministarstvo zavede ferije, smanjuje se frekvencija prigradskoga prijevoza i učenicima se ne priznaje uobičajeni popust. Tako smo prinuđeni, štiteći svoje učenike, a i nastojeći

portret se, čuo sam, i sada nalazi u Zagrebu, kod njezina unuka.

Pogledali smo se, oči u oči.

Zavrtio sam glavom, dijelio s njim njegove teške trenutke.

- **U vlastitoj domovini bez sreće; gdje god ste boravili, snašle su Vas nevolje** - žalio sam ga, kao da se radilo o mojoj osobnoj zloj kobi.

- **Nacisti su uništili Vaš atelijer u Beogradu, Saveznici taj u Zagrebu.**

On je to shvatio i protumačio drugačije.

- **Znači, u Kraljevini Jugoslaviji sam imao atelijer u Beogradu, u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj - u Zagrebu. Točnije, u doba kralja na Topčideru, u doba Poglavnika - na Tuškancu, a u Titovoj Jugoslaviji - nigdje. Gdje bih slikao da mi nije inozemstva?**

Uistinu, njegova je budućnost bila u rukama Zapada. Trebalo je otići u nepoznatu u tuđinu da bi preživio, napravio karijeru i dobio tretman koji zaslužuje.

(nastavit će se)

I OPET ĆE BITI CRKVA U DOBOJU...

(Nastavak iz prošlog broja)

U mjestu Prisade kapelica je građena od 1972. do 1975. godine. Za vrijeme rata u potpunosti je srušena.

Kapelica na Griču potječe iz davne prošlosti, kao nijemi stražar vremena i prostora. Današnja kapelica potječe iz tridesetih godina ovog stoljeća. Za rata teško je stradala. Poslije rata ona je obnovljena, ponajprije zahvaljujući sredstvima koje su gospodin Krešimir Zubak i Mjesna zajednica Makljenovac prikupili od raznih donatora.

S padom Doboja, 03. 05. 1992. godine, progonom Dobojljija i stanovnika okolnih mjesta, mnogi su Makljenovčani bili prisiljeni napustiti svoje domove. Makljenovac postaje prva crta obrane prema Doboju. Neki Makljenovčani odlaze put Hrvatske i inozemstva. Neki ostaju na prvoj crti obrane. "Makljenovački sirotani" - tako su ih zvali, jer, do jučer su imali sve, a iz sela izašli samo s vrećicom u ruci. Mnogi - i bez toga. Čitav rat mogli su izdaleka promatrati ruševine svojih kuća, ali u selo nisu mogli. Prvi puta, Makljenovčani su u svoje selo ušli u pratnji Dobojljije, Krešimira Zubka, tadašnjeg predsjednika Federacije BiH ali i branitelja Usore, 26. siječnja 1996. godine.

Polako kreće obnova Makljenovca. Vraćaju se prvi stanovnici. Župa saživljava. Prva poslijeratna krizma obavljena je 12. 07. 1997. godine, a sakrament potvrde primilo je trinaest krizmanika. Kako nam je rekao župnik, poslije rata bilo je najviše sprovoda, potom krizmanika, pa krštenja, a najmanje vjenčanja, jer, mnogi mladi se još nisu vratili. I u Doboju se sve veći broj ljudi vraća u svoje stanove, a najviše ih se vratilo tijekom ove godine.

Mise su se u Makljenovcu isprva služile na otvorenom, pred jednom porušenom kućom. Potom je dobivena jedna kamp-kućica, gdje je napravljen oltar, a od početka ove godine mise se služe u prostranoj sali novosagrađenog župnog stana. Sve veći broj vjernika nazočan je nedjeljnoj misi, a posebice radije veliki odaziv djece, koja, također, pohađaju vjeronauk i pjevaju u crkvenom koru. Gradnju župne kuće potpomogli su Caritas Rimini iz Italije i donatori iz Njemačke. Sada su upravo u fazi gradnje dvorišne zgrade.

Velečasni Kudić bio je pomalo razočaran stavom vlasti prema Makljenovcu. To je oduvijek bilo jedno od najrazvijenijih mjesta dobojske općine, pa i regije, s neobičajeno velikim brojem fakultetski obrazovanih ljudi. Nazivali su ga ne selom, već predgrađem Doboja. Poslije rata ovo mjesto pripalo je općini Usora.

Najviše je stradao za vrijeme rata, a nedovoljno se u njega ulaže. Osim nužno obnovljenih kuća (a mnogo ih i nije obnovljeno), Makljenovac nema ništa. Ima samo jednu privatnu trgovinu živežnim namirnicama. Autobusne veze su loše, djeca nastavu pohađaju u drugim mjestima, a najbliža ambulanta je sat hoda od Makljenovca - u mjestu Alibegovci. Pomoć Caritas sva je rjeđa, a još uvijek ima vrlo mnogo ugroženih. Tek ponekad, humanitarne organizacije iz Italije pošalju kakvu pomoć za najugroženije.

"Za vrijeme rata najviše se čulo za Makljenovac, bitku na Putnikovu brdu, stradanja i progon Makljenovčana, a danas smo, čini se, zaboravljeni od svih. Sva su mjesta dobila nekakve donacije. Makljenovac samo ono nužno: dakle, električnu struju i ponetko telefon. Najveći problem Makljenovčana je vodovod. Naime, gotovo su svi bunari

Gradevinski odbor za gradnju crkve u Doboju na čelu sa g. Krešimirom Zubkom

bili zagađeni, u njih su bacane strvine, tako da ljudi muku muče s pitkom vodom. Sve je manje donatora za obnovu kuća. Od Putnikova brda do Doboja još je preko 150 neobnovljenih kuća, a mnoge od njih su srušene sa zemljom", govorio nam je župnik Kudić.

Veliku opasnost u Makljenovcu predstavljaju i neeksplozirane mine, kojih i dan-danas ima popriličan broj. Nekoliko ljudskih života poslije rata je ugašeno, upravo zbog mina.

Kad smo pitali velečasnog Kudića kakvi su mu daljnji planovi glede razvitka župe, govorio nam je da je na prvom mjestu povratak na svoje posjede svih onih koji su prognani i morali izbjeći pokolju. Potom slijedi obnova i izgradnja crkve u Doboju.

Župna kuća u izgradnji

Nazalost, velečasnom Kudiću nije se ostvarila njegova najveća želja, povratak prognanih. Ipak, nedugo prije smrti inicirao je formiranje Gradevinskog odbora za gradnju crkve u Doboju, a na njegovom čelu je gospodin Krešimir Zubak, koji je, kad god mu to obveze dopuštaju, nazočan nedjeljnoj misi u Makljenovcu. Za rizničara, odnosno tajnika izabrana su gospoda Mato Pinušić i Drago Mišković. Oni će, zajedno s ostalim članovima Odbora, obavljati sve što je potrebno za početak obnove, uključujući i traženje donatora.

Upravo ovih dana otpočelo se s čišćenjem župne kuće i dvorišnih zgrada. Radi se na njihovom pokrivanju, žbukanju i renoviranju. Radovi su, dakle, u tijeku, a ohrabrujuće je da su se javili i prvi donatori. Ovo je i poziv svima ljudima dobre volje i široka srca, svim vjernicima i potencijalnim donatorima, da, ukoliko mogu, svojim skromnim

prilozima potpomognu skorbu gradnju crkve Presvetog Srca Isusovog u Doboju. Dobojski župljani na tome su im od srca zahvalni.

Ono što nam je naš župnik posebice naglašavao je dobra suradnja između svećenika svih župa Usorskog dekanata. Od srca je zahvaljivao velečasnim Martinu Aniću i Ivanu Bošnjaku, koji su služili mise u Makljenovcu i bili na usluzi župljanima onda kada je vlč. Kudić bio na liječenju i sprječeni zbog bolesti.

Nakon što je umro, dana 23. listopada ove godine, iz Makljenovca, gdje je službovao, ispraćen je za Prozor, gdje je i sahranjen. Koliko je to veliki i omiljen svećenik, a prije svega čovjek bio, pokazuje ogroman broj ljudi - vjernika, iz Usorskog dekanata,

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO "NAPREDAK" TUZLA

SVEČANI BOŽIĆNI KONCERT SLAVONSKOG TAMBURAŠKOG DRUŠTVA "PAJO KOLARIĆ" IZ OSIJEKA U TUZLI

U subotu, 23. prosinca 2000. godine u 18 sati, HKD Napredak Tuzla priređuje SVEČANI BOŽIĆNI KONCERT Slavonskog tamburaškog društva "Pajo Kolarić" iz Osijeka.

Koncert će se održati u Bosanskom kulturnom centru.

IZVOĐAČI:

- Veliki tamburaški orkestar
- Ženska vokalna skupina "Šokadija"
- Vokalni solisti:
 - Tanja Janković
 - Željko Ergotić
- Za orguljama: Domagoj Volić
- Dirigent: Dragutin Stivaničević

Slavonsko tamburaško društvo "Pajo Kolarić" iz Osijeka nosi ime istaknutog hrvatskog tamburaša i skladatelja Paje Kolarića i djeluje već preko 40 godina. Kroz sve ove godine plodnog rada društvo se izborilo za posebno mjesto u Tamburaškoj glazbi u domovini i inozemstvu zahvaljujući brojnim gostovanjima u Europi, Kanadi i Americi.

Na najvećoj manifestaciji tamburaštva kod nas, Festivalu hrvatske tamburaške glazbe "Pajo Kolarić" čiji je i osnivač i domaćin, osvajao je najviše nagrade i priznanja.

Ženska vokalna skupina "Šokadija"

Veliki tamburaški orkestar

Tisućama naših ljudi daroviti tamburaši su otkrili ljepotu i umjetničku vrijednost tambure, tamburaških skladbi, slavonskih pjesama i narodnih kola.

Društvo danas broji preko stotinu aktivnih članova u Juniorskom i Seniorskom orkestru, ženskoj vokalnoj skupini "Šokadija" i vokalnim solistima.

Na programu se nalaze koncertne, festivalske zabavne skladbe, starogradske, domoljubne i slavonske narodne pjesme, kola i poskočice.

Obavijest i prodaja
LEKSIKOGRAFSKI ZAVOD
Miroslav Krleža
HRVATSKA

10000 Zagreb, Frankopanska ul. 26
Tel.: (01) 48 00 010
(01) 48 00 333
fax: (01) 48 00 323
E-mail: lzm@hiz.hr
Prodavaonice: Frankopanska 24
Tel.: (01) 48 00 346
Masarykova 26
Tel.: (01) 48 30 481

GINEKOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE "MEDIC"

Prof. dr Nisveta Alispahić
specijalista za ginekologiju i akušerstvo

U Ginekološkom savjetovalištu "Medic" prof. dr Nisvete Alispahić možete obaviti: ginekološki pregled, kontrolu trudnoće, ispitivanje i liječenje neplodnosti, dijagnostika (ultrazvuk, PAPA, kolposkopija, spermogram, test na trudnoću, pregled vaginalnog sekreta).

Ginekološko savjetovalište radi ponedjeljkom srijedom i petkom, od 9 do 12 i 17 do 19 sati, a subotom od 9 do 13 sati.

Na telefon
066 149-514 i 217-927
možete zakazati posebno vrijeme samo za vas.
Tuzla, Batva, Ive Andrića br. 11.

IN MEMORIAM

TUŽNO SJEĆANJE
MARA
(TOMIĆ)
DIVKOVIĆ

Od smrti te nismo mogli otići, ali od zaborava ćemo te sačuvati. Vrijeme prolazi bol i tuga vječno ostaju. S puno tuge čuvat ćemo uspomenu na tvoj dragi lik i veliku dobrotu.

Sin Anto, kćerke Beba, Zdenka i Ankica.

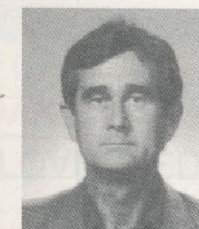
TUŽNO SJEĆANJE
07. siječnja 2000.
godine navršavaju se tri godine od smrti

LUBE (rođ. PEJIĆ)
PETROVIĆ

Hvala ti za svu dobrotu i plemenitost. Ponosni smo što smo te imali. Tužni smo što smo te izgubili.

Počivala u miru Božjem

ZAUVIJEK TVOJI: suprug Marjan, sinovi Marko, Ilija, Dragan i Goran, kćerka Mladenka, snahe Meksida, Ljubica i Slavica, zet Marko, unučad Zdeno, Manuela i Franciska.

TUŽNO SJEĆANJE
RATKO KRSTIĆ
02. 02. 1991.
02. 02. 2000.
I poslije deset godina s nama.
OBITELJ

Dana, 3. prosinca 2000. godine navršile su se četiri godine od smrti

FRANJE
BURDE

Ostat će svima u sjećanju s kojima je surađivao, dragim prijateljima i kolegama.

Počivao u miru Božjem.

Hrvatski Glasnik

Dana, 9. prosinca 2000. godine navršile su se tri godine od smrti

IVANA
MARTINAŠEVIĆA
HANSA

S poštovanjem čuvat ćemo uspomenu na njegov plemeniti lik

Počivao u miru Božjem.

Hrvatski Glasnik

GLASNIKOVA SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	BLAGDAN ISUSOVOG ROĐENJA	GRADIĆ U GRČKOJ	ŽENKA JEDNE VO- DENE PTICE	GLAZBENI ZNAK ZA "ALT"	UPITNA RJEČKA	SEOSKA PODRUČJA	ILIRSKA PLEMENA	STAROGRČKA UMJETNOST	VRSTA MAJMUNA	POKRIVALO OSOBNIA ZAMJENJICA	VRSTA BOJNOG OTROVA	KRATICA ZA OPSEG	PRODORAN URLIK	BOŽIČNA PJESMA	POSTAN, ISPOŠČEN	SUSJEDNA SLOVA ABECEDA	POKRAJINA U SPA- NIJSKOJ	VRSTA JUŽNO AME- RICKOG PLESA
VRSTA TAMBURE																		
POKAZNA ZAMJENJICA				EVROPSKA DRŽAVA PRILAGO- ĐAVANJE								RASPAD PORODICA MORSKIH PASA						
VRSTA YODO- ZEMCA					ZADAH SVRŠETAK			ALPSKA GORJA RIBLJE ULJE								ZEMLIŠNA MJEKA MEĐUNARO- DNI UGOVOR		
BOŽIJI SIN ČIJE ROĐE- NJE SLAVIMO								PRAKSA BRDO KOD RIMA										
PETO SLOVO ABECEDA		UPRAVLJATI ORKESTROM GRAD U UKRAJINI										SPARINA IVA MAJOLI						PROŠLE GODINE
GLAVNI GRAD PERU-a						PRVI MI- TSKI LETAC AMPER			ZAKOVICA TEMPO								LUMEN OSJEĆANJE RADOŠTI	
POLICIJSKA POTRAGA						CRKVENA PROKLE- TSTVA								PREVLAKA NA MALAKI ŽALO				
ORLIK ELIPSE					ŽITELJKA JAPANA						VRLO MALI, NEZNATAN							
NOTA SO- LIMIZACIJE		USKLIK ODISEJEVA POSTOJIBINA									OTOČNA SKU- PINA UZ OBA- LU SICILIJE							
KRAJINJA LI- NIJA JEDNE POVRŠINE											ATLANSKI PAKT						FRANCUSKI PISAC CLAUDE	
OKRUGLO SLOVO		MODEL OBRAZAC TLORIS (MNOZ.)										KRAT. ZA "ALINEJA"			"VOLT- AMPER" SILAŽENJE			
NASTAMBA ZA STOKU												KOJI JE POKRIVEN ROSON						
ŠVEDSKA KNJIŽEV- NICA SOPHIE											NULA			VRSTA OBORINE ZOLJA				
UDAV, "ZMIJSKI ČAR"				KARAT PALIKUČA		MUŠKI POTOMAK	VRPČA (MNOZ.)	RJEKA NA DALEKOM ISTOKU	STAS, UZRAST	ELEMENT SUMPOR	JARBOL	VRSTA ORGANSKIH SPOJEVA	DOLJETAJANJE "MINUTA"					
OLIVER CROMWELL		BOŽIČNA MI- SA ZORNICA NAVODI															IMATELJ, POSJEDNIK	ZIMZELNI GRMČOVI, LOVORI
ŽITELJI GRČKE					MADARSKO ŽENSKO IME LJETOPISI				TIP CI- TROJNA SJEVERNI JELEN				UTOČIŠTE OBAR					
GLAVNI GRAD ALBANJE								ROGOZ DUGOREPE PAPIGE							OVAMO BILO KAD			
FRANCUSKA PIJEVAČICA SOPRAN, LILY																		
VELIKA TROPSCA ZMIJA						VRSTA SMOLE LATINSKO MUŠKO IME							ZAMJENIK ŽUPNIKA BANJA U BELGIJI					
ČETVRTI VOKAL		NEPLAĆENI SPORTAS ALUMINIJI							CIKA SUPROTNI VEZNIK							LITIJ JAPANSKA MJEKA		
ŽENSKO IME, NATALIJA							BIBLIJSKO DIVOVSKO PLEME ITALIJA				TRESKA, ZVEKET METAR							
LUČITI SLINE								USAMLJE- NOST						TALIJSKA PLEMIČKA TITULA				

Hrvatski Glasnik
GLASLO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Glasiloo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i društvena
pitanja

Osniivač i izdavač: HKD Napredak • Ravnatelj: Petar Matanović • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Lektor: Marica Petrović • Uredništvo: Petar Matanović, Juraj Novosel, Marica Petrović, Romeo Knežević, Martin Antunović, dr. Miroslav Petrović, Zvonko Bosankić • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2 Tel/fax: 035-237-171 • Kompjutorska priprema i tisak: "PrintCom" d.o.o. Grafički inženjering Tuzla • Račun: ZZPP Tuzla: 12200-678-34618 - HKD Napredak - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. • Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TPZ broj 10/1-483-9/98., list Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga - ne plaća porez. • Cijena za inozemstvo 3 DEM • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju

Sretan Božić i blagoslovljena Nova 2001. godina.

Stampa re pro HEIDELBERG speedmaster PrintCom
rada SCREEN scanner i osvjetljivač

NOVO osvjetljavanje do B2 formata s mogućnošću max. formata 50x100cm

Pivara Tuzla
Nek Vam je u kući sve zdravo i živo nazdravlje i s čejfom pijte Tuzlansko pivo
Sa jednog izvora za cijelu porodicu

Kodak EXPRESS FOTO COLOR ŽUNIĆ
EXPRESS color laboratorij
Laboratorij 1, Tuzla, Džafer Mahala br. 46, Tel. 34-364
Laboratorij 2, Tuzla, Korzo, Tel. 035/235-899
Laboratorij 3, Tešanj
Laboratorij 4, Gračanica
S nama Vaše uspomene nikad ne blijede!

Gospodarska BANKA Sarajevo
Direkcija: 71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 387 33 207-023, 207-022
Fax: 387 33 444-605
Poslovnica: 71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 387 33 203-910
Fax: 387 33 442-959

NAPREDAK OSIGURANJE d.d. SARAJEVO
POSLOVNA JEDINICA TUZLA
SVE VAŠE BRIGE PODIJELITE S POLICOM NAPREDAK OSIGURANJA
Tuzla, Bulevar 15. maja b.b.
Tel./fax: ++387 35 282 227

m mlin ljubače d.d.
"Husinski rudar"

ključ
uspjeha

Tuzlanska banka d.d.

*Čestit Božić i
Sretna Nova 2001. godina*

PLIVA

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

Trg heroja 10, 71000 Sarajevo

Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29

Fax. ++ 387 33 65 39 86

TUZLA Salineatrans

Vrši usluge prijevoza putnika
Telefoni: Tuzla 239-438; 239-350
Zagreb 01-615-6911;
615-6906.

§ FIDUCIA

DRUŠTVO JEDNOG LICA ZA PRUŽANJE POSLOVNIH USLUGA
STRUČNI I KONSULTATIVNI POSLOVI
VEZANI ZA OSNIVANJE I RAD PODUZEĆA
RUDARSKA 72 • TEL.: 282 - 549

CROATIA OSIGURANJE D.D. MOSTAR Poslovnica Tuzla

POSJETITE NAS U TUZLI:
Naselje Sjenjak - blok D-2
I. Mujezinovića bb
Tel. 035 230-991, 230-992

**Tuzla
PEPEX
B.O.O.**
Tel./fax: 035/252 - 435

HRVATSKI RADIO SOLI
92.7 MHz
103.4 MHz

**OBITELJSKI RADIO
VALENTINO**
98.7 FM
STUDIO TEL: ++387 86 (76) 750 500
MARKETING TEL/FAX: ++387 86 (76) 750 447

Osnovan 1992. godine
INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT
**I Love FM RADIO
KAMELEON**
102.7 MHz
(+ +387-35) BOSNIA & HERZEGOVINA, TUZLA
Marketing: 250-261, 250-262, 250-263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba